

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1966

ΓΙΑΝΝΙΝΑ «Μουράγια Πασάδων»

Έργο Ξυλογραφίας του Καθηγητή Καλών Τεχνών
κ. ΠΑΥΛΟΥ ΒΡΕΛΛΗ

ΧΡΟΝΟΣ Β'

ΤΕΥΧΟΣ 9ο

Μάρης—'Ιούνης

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κ. Η. ΛΑΖΑΡΙΔΗ

ΧΡ. ΖΙΤΣΛΙΑΣ

Λ. ΜΑΛΑΜΑ

ΑΝ. ΖΟΛΔΕΡ

ΣΤ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΡ. ΚΡΟΥΣΚΟΥ

Δ. ΛΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΤ. ΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΙΚ. ΒΑΣΙΛΑΚΗ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΣΚΕΨΗΣ
ΟΡΓΑΝΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΛΔΙΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

Εκδότης—Διευθυντής: ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ
Διεύθυνση: 'Ανεξαρτησίας 300—'Ιωάννινα
Χρονιατική συνδρομή Δραχ. 50
Νομικῶν Προσώπων 150
καὶ Σωματείων
'Εξωτερικοῦ Δολλάρια 8
'Υλη, ἀλληλογραφία, ἐμβίσηματα στὸν ἴδιο
Συνεργασίες ποὺ δὲ δημοσιεῖονται δὲν ἐπιστρέφονται
Τυπογραφεῖο ΕΥΡ. Κ. ΘΕΜΕΛΗ 28 'Οκτωβρίου 72—'Ιωάννινα

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

★	ΑΡΘΡΟ :			
		•'Η 'Αληθινή 'Ελευθερία•	(Λ. Μάλαμα)	Σελίδα 163
★	ΠΟΙΗΣΗ :			
		1) Γράμμα ἀπ' τὸ Βιετνάμ	•	165
		2) 'Ινδονησία (ἐπὶ σφαγὴν ἤχθησαν)	•	166
		3) Στὸ Σπύρο Μουσελίμη	(Χρ. Ζιτοσίας)	• 167
		4) Παρνασσός	('Ανθ. Ζόλδερ)	• 167
		5) 'Απόσπασμα	(Στ. Θανόπουλου)	• 168
		6) 'Η Κόρη π' ἀγίαπρη	(Εἰφ. Κρούσκου)	• 168
		7) 'Ικεσία 'Αγίας	(Δρασ. 'Ασημακοπούλου)	• 169
		8) Στὸ Θεό	(Νίκος Βασιλάκης)	• 169
★	ΜΕΛΕΤΗ :			
		Μπωντ(ε)λαιρικά 2ο	(Κ. Π. Λαζαρίδης)	• 170
★	ΚΡΙΤΙΚΕΣ :			
		ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΙ Η ΛΕΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Λ. Μάλαμα)	•	174
	Κρίνονται :	1) Κώστας Τοικόπουλος, 2) Δημήτρης Σταμέλος, 3) Θανάσης Μετοιμενίδης, 4) Παναγιώτης Λιαλιάτης 5) Γιώργος Κ. Γάτος, 6) Γιάννης Καραβίδας, 7) Στέλιος Σβαρνόπουλος. 'Ανέστης Εἰσαγγέλου		
★	ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘΩ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ			
		'Αριθμητικά στοιχεία ἀπὸ ἐπίσημες στατιστικὲς πᾶνω σὲ διάφορα θέματα	•	178
★	ΑΝΕΚΔΟΤΟΛΟΓΙΑ			
		'Απὸ τὸ κόστος τῆς 'Ελευθερίας στὶς Η.Π.Α. ('Επιμέλεια—Μετάφραση: Κ. Χαροπούλου)	•	178
★	ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΠΕΝΙΕΣ :			
		Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α	•	179
		1) 'Επιτεύγματα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Γιαννίνων		
		2) Τὸ Κέντρο τῶν Δελφῶν		
		3) 'Η Γιαννιώτικη Μαντολινάτα		
		4) 'Ενα περιοδικὸ 'Φοιτητικὰ Νιάτα' σελίδα ἐσωφύλου		
★	ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ :			
		Σ Χ Ο Λ Ι Α	•	180
		1) Γρίπες καὶ τεμενάδες, 2) Γουρίστες τῆς πείνας		
		3) 'Ιερουσλίες, 4) Κριτικὲς «μαλιφατοῦρες		
		5) Σαράκια καὶ ἀποστήματα, 6) Νέος Βοναπάρτης		
		7) Τερζάκης—φιλοσοφία καὶ σκοτάδια		
		8) Τὰ πράσινα μάτια καὶ οἱ ἀνεμιστήρες		
		9) 'Αμπελοφιλοσοφίαις τὸ ἀνάγνωσμα		
		10) Τὰ κόλυβα καὶ τὰ κουλούρια		
		11) 'Ο Νομπελίστας καὶ τὰ σκυλιὰ		
		12) Οἱ οὐρές καὶ τὰ κεφάλια, 13) 'Οψιμες ξιφουλκίαις		
		14) Νταϊρέδες καὶ χαλκάδες		

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Λ. ν. 1966 : Α. ΜΑΛΑΜΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 9 • ΜΑΗΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ • ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1966

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Ἐλευθερία εἶναι : ἡ ἔκφραση ἀπὸ τὸ αἶσθημα, τὸ σεβασμὸ καὶ τὴ συνείδηση τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀξιοπρέπειας. Ἡ ἔλευθερία πρῶτ' ἀπόλα ἔχει πραχτικὴ σημασία. Μιὰ ἰσότιμα ὀργανωμένη πολιτεία ἐξασφαλίζει στὰ ἄτομα ὅλα τ' ἀγαθὰ καὶ τὴν ἀξιοποίηση τῆς κάθε δυνατότητας. Προπάντων νάχουν ὅλοι τὸ καλὸ φαῖ, τὴ δωρεάν παιδεία, τὴν πολιτισμένη ντυμασιά, καὶ τὴν ἀνετη στέγη. Τότε αὐτοδίκαια κιαυθῦπαρχτα ὑπάρχει ἡ ἐπιταχτικὴ καὶ ἀναγκαία ἔλευθερία. "Ἄς καθορίζεται ἀπὸ τὰ ἴδια ὅρια τῶν συμφερόντων τῆς ὀλόττητας. Τότε ἡ ἔλευθερία γίνεται ἀδερφὴ τῆς δικαιοσύνης. Γίνεται ἐφόδιο συνειδησιακῆς πράξης καὶ γνώσης. "Ὅμως αὐτὴ ἡ μυριοπόθητη καὶ κοσμαγάπητη λέξη, βασιανίζει ἀκόμα καὶ σκοτώνει ἑκατομύρια ἀδέρφια. Λέξη ποὺ ἄπειρα χεῖλια μὲ πόνου καὶ πίκρα τὴν προφέρουν. Ἄλογάριστα μυαλά κλείνουν τὶς σκέψεις γιαυτὴ, μὲ τὰ λουκέτα τοῦ φόβου καὶ τῆς βίας. "Ἄπειρες κ' ἄδολες καρδιές τῆς χαρίζουν τὸν ὕστερο παλμὸ τους. Ποτὲ αὐτὴ ἡ λέξη δὲν ἀποδείχτηκε τόσο προσποιητὴ, τόσο κενὴ καὶ καταχρηστικὴ, ὅσο στὰ χρόνια μας ποὺ χάνουν ἔδαφος ἢ καταρέουν ἀπὸ τὴ νέμεση τῆς ἱστορίας οἱ ἔλευθεριοκάπηλοι. Τὸ πιὸ ἰδεωδέστερο ἀγαθὸ, μᾶς τὸ γιόμισαν παραφθορὰ καὶ κακοποίηση. Ἡ σφραγίδα δωρεᾶς τῆς ζωῆς. Ἡ περήφανη καὶ δημιουργικὴ πνοὴ κάθε ἀνθρώπου καὶ λαοῦ. Μιὰ θεῖα μορφὴ, ποὺ ἱερόσυλοι καὶ βάρβαροι τὴν τσαλαπατοῦν, τὴν κοματιάζουν. Λογῆς δῆμιοι τοῦ μίσους καὶ τοῦ πλούτου, τὴ μεταβάλλουν σ' ἀφόρητους ζυγούς, σ' ἀμέτρητους σταυρούς γιὰ τοὺς ἀθώους. Αὐτὴ ἡ καταπονεμένη λέξη ποὺ ἀφότου ὑπάρχει ζωὴ στὸν πλανῆτη μας δὲν ἤρθε ποτὲ καὶ πουθενὰ ἀπόλυτη, ὅπως κάθε ἄλλο, σχετικὸ, ἀπ' τὶς ἀτέλειες καὶ τὶς ἀδυναμίες τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ, σήμερα, γίνεται ἀστραπὴ καὶ κατακαίει τὶς ἀλυσίδες. Ἄναφτερώνει τὶς ψυχές γιὰ μιὰ κάποια τελικὴ κατάχτησή της. Ἡ πιὸ ἀκριβὴ μας τούτη λέξη γράφεται ἀνεξίτηλα μ' ἄλικο αἶμα στὴ λευκὴ βίβλο τῶν τίμιων ἀγώνων. Κι ὄλο ἀνεβαίνει. Κι ὄλο προχωρεῖ. Οἱ καιροὶ μας δὲ σηκώνουν πιὰ ἐπιβολὴ καὶ καταπίεση. Οἱ οἰκονομικοὶ τύρανοι ὑποχωροῦν, παραχωροῦν, καὶ καταρέουν. Στὸ τέλος θὰ συνθλιβοῦν κάτω ἀπ' τὸν ἰδιγγιώδη τροχὸ τῆς νέας ἱστορίας. Τὸ ἰδεῶδες τῆς ἔλευθερίας εἶναι συνυφασμένο μὲ τὴν ὕπαρξη, τὴ δημιουργία καὶ τὸν πολιτισμὸ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ δέντρο της ἔχει βαθιές ρίζες στὰ ὀλοκαυτώματα τῶν λαῶν.

Ἡ ἔλευθερία στὴν πραχτικὴ της ἐφαρμογὴ σὲ πολλὰ καθεστῶτα καταντάει κοπανιστὸς ἀγέρας. Γίνεται μιὰ πελώρια ἀδιάντροπη, ἀσύστολη καὶ ἀσύδοτη ψευτιά. "Ἐνα πρόσχημα τῶν οἰκονομικῶν ἰσχυρῶν σὲ βάρος τῶν ἀδύνατων. Οἱ ἀπλοῖ ἀνθρωποὶ δὲν ἦταν ποτὲ σκλαβωμένοι μεταξύ τους. Καὶ στὴν πιὸ καταπιεστικὴ μορφὴ τῆς δουλείας, οἱ ὑπόδουλοι μ' ὄποια γλώσσα, συννοοῦνταν πάντοτε μόνοι τους γιὰ τοὺς

καημούς, τούς πόθους και τὰ βάσανά τους. Στ' ὄνομα ἢ τὸ πρόσχημα τῆς ἐλευθερίας, οἱ Κροῖσοι στιβάζουν θυμωνιές τὸ χρυσάφι, κι ὕστερα ἠδονίζονται πάνω του σὰν οἱ μαχαραγιάδες τῆς Ἀνατολῆς πού ἀπομένουν σιγὰ σιγὰ στὰ παραμύθια τῆς παιδικῆς φαντασίας. Ὁ ἐργαζόμενος κόσμος, καταπιεσμένος ἀπὸ τοὺς ἀφέντες τοῦ χρήματος δὲ μπορεῖ νὰ ἔχει ἐλευθερία ὑλική, γιατί ἡ οἰκονομική του δυνατότητα ἔχει περιορισμένα ὄρια. Τὴν ἠθική ἐλευθερία, τοῦ τὴ δεσμεύει ἡ ἀνιση κι ἀδικη οἰκονομική διάρθρωση τῆς κοινωνίας. Ἡ προνομιακή τάξη, διασύρει τὴν ἀξιοπρέπεια τῶν ἄλλων, καταφρονεῖ τὰ δίκαιά τους, καὶ συνακόλουθα στερεῖ τὴν ἐλευθερία τῶν ἀτόμων. Οἱ φτωχοὶ δὲ βρίσκουν καιρὸ ἀπὸ τὴ βαριά ἀπασχόληση τοῦ ψωμιοῦ τους—πού καταντάει τυράγνια νὰ σκεφτοῦν καὶ νὰ ἐκδηλώσουν τ' ἀνάλογα αἰσθήματα καὶ τὶς ἰδέες γι' ἀπολύτρωση ἀπὸ οἰκονομικά δεσμὰ καὶ καλυτέρευση τοῦ βίου τους. Ἐνῶ ἐκεῖνοι πού ἐκμεταλλεύονται τὴν ἐργασία τῶν ἄλλων, διαστρεβλώνουν σκόπιμα τὸ νόημα τῆς ἐλευθερίας καὶ τὸ μετατοπίζουν, κατὰ βάθος, ἀπὸ τὴν ὑλικὴ δικαιοσύνη στὴν ἠθικὴ παρανομία. Δημιουργοῦν ἀναπόφευκτα (γιὰ τὴν ἀκόρεστη κερδομανία τους καὶ τὶς ὑπεραξίες ἀπὸ τὸν παραγωγικὸ μόχτο τῶν ἐργαζομένων), μιὰ κάποια ἰσορόπηση στὶς ἀντιφατικὲς σχετικότητες. Ἡ μὲ διάφορα προσχήματα ἠθικὴ τάχα ἐλευθερία, βασίζει τὶς ἀπατηλές κι ἀντιανθρωπιστικὲς μορφές τῆς σὲ μιὰ μονοπωλιακὴ οἰκονομικὴ σκλαβιά πού ἐπιβάλουν ληστρικές δράκες τοῦ πλούτου γιὰ νὰ ὀργιάζουν αὐτὲς μόνο σὰν ἀνώτερη τάξη πάνω σὲ ἀπεριόριστα ὄρια ἐλευθερίας καὶ ἀπληστοῦ ἀτομικισμοῦ. Ἡ ἀξία τῆς ἐλευθερίας, σὰν ἀξία ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ, εἶναι ἡ πιὸ πολυτίμη κι ἀκριβή. Γιατί στὴν ἱστορία τῶν λαῶν μὲ διάφορες ἐκμεταλευτικὲς μορφές τῶν ἰσχυρῶν, ὑπονομεύεται. Στ' ὄνομα τῆς ἐλευθερίας βρίσκουν ἀκόμα ἔδαφος οἱ ἡγεμόνες κι ἀσχημονοῦν καὶ παραβιάζουν τὴν ἠθικὴ τάξη, καὶ καταπιέζουν τοὺς λαούς. Ἔτσι οἱ ἡγεμονικοὶ τύρανοι ἐνὸς τόπου σφαιγιάζουν τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν. Ἡ ἀδυναμία τῶν ἀβουλων συντηρεῖ τὴν ἰσχὺ τῶν δυνατῶν. Στ' ὄνομα τῆς ἐλευθερίας διαπράχτηκαν καὶ διαπράττονται τὰ μεγαλύτερα ἐγκλήματα τῆς ἱστορίας. Στ' ὄνομα τῆς ἐλευθερίας οἱ πολεμοκάπηλοι χορεύουν καὶ σήμερα πάνω στοὺς τάφους τῶν Βιετναμέζων κι Ἰνδονήσιων, καὶ κολυμποῦν στὰ ποτάμια αἵματος τῶν ἀδούλωτων σκλάβων.

Οἱ αὐταρχικὲς ἐξουσίες προσποιοῦνται τὸν κίνδυνο τῆς ἐλευθερίας καὶ σφετερίζουν τὰ δικαιώματα τῶν λαῶν, γιὰ νὰ μὴ χάσουν αὐτοὶ τὴν ἀρχὴ καὶ τὰ συμφέροντά τους. Ὅμως οἱ πολιτισμοὶ τῶν αἰώνων, ἀνθισαν μονάχα μέσα στὴν ἐλεύθερη ἔκφραση τῆς ἀνθρώπινης δημιουργίας. Ἐλευθερία χωρὶς τὴν πολιτειακὴ φροντίδα στὴν ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ δικαίωση τῶν ὄλων, καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀρετὴ τῆς ἠθικῆς συμπεριφορᾶς, δὲ νοεῖται. Ἀπομένει λέξη κενὴ χωρὶς περιεχόμενο γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ συνόλου. Γίνεται σκόπιμα μιὰ ληστρική ἀπάτη ἀπὸ τοὺς ἐπιτήδειους σὲ βάρος τῶν ἀφελῶν. Ἡ ὑπεροχὴ μιᾶς οἰκονομικῶς ἀναπτυγμένης κοινωνίας, ἐξασφαλίζει καὶ τὴν ἠθικὴ ἐλευθερία μέσα στὰ λογικὰ κι ἀνεχτικὰ ὄρια μιᾶς πολιτισμένης ἀνθρώπινης διαβίωσης. Ὅταν οἱ πολῖτες ἐνὸς ἔθνους ἔχουν τὸ «γνώθι σ' αὐτόν» μ' ἀκέρια ἀγωγή καὶ συνείδηση καθορίζουν σὰν ἰδιοκράτες καὶ συμμετοχοὶ ὄλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὄρια τῆς ἠθικῆς κοινωνικῆς τάξης τῶν πραγμάτων, μέσα στοὺς κόλπους μιᾶς πραχτικῆς κι ἀληθινῆς ἐλευθερίας.

Λ. Μάλαμας

Γράμμα ἀπὸ τὸ Βιετνάμ

Μάνα

τῆς ψυχῆς τοῦ σπιτιοῦ μου εἰκόνα!
 Δέξου τὰ δεοντά μου ποτισμένα μὲ δάκρυα.
 Σοῦ γράφω καὶ τὰ μάτια μου κλειοῦν' ἀπ' τὴν ἀγρύπνια,
 φλογίζονται, θαμπώνονται ἀπὸ καπνοὺς καὶ κλάμα!
 Τοῦτος ὁ ἥλιος δὲ ζεσταίνει τὴ γύμνια τῆς πειρατείας.
 Τοῦτο τὸ φεγγάρι δὲ φωτίζει τὶς νύχτες τῶν ἐπιδρομῶν μας.
 Τοῦτος ὁ ἀγέρας φλόμωσε μπαρούτι καὶ κρέμα!
 Τοῦτο τὸ χαράκωμα εἶναι κλειστό, ἔτοιμος τάφος!
 Μάνα, θυμᾶμαι ἓνα λόγο σου: «Καταραμένε πόλεμε».
 Ἐδῶ στὸ Βιετνάμ πήξαν καὶ σιωπῶνται ὄλ' οἱ τάφοι!
 Οἱ ψυχῆς τῶν νεκρῶν μας σιωποῦν κι οἱ ζωντανοὶ οὐρλιάζουν.
 Βῆμα τὸ βῆμα ὁ θάνατος
 βῆμα τὸ βῆμα ὁ τρόμος.
 Σκύλα καὶ Χάρυβδη ἢ ξένη γῆς ἀνοίγει μύρια στόματα
 καὶ καταπίνει σ' ἀδυσώπητα χάρη τὰ κορμιά μας.
 Κατρακυλοῦμε στὸ νοτιά,
 βορὰ στὸν κάθε λίβα.
 Καὶ τῆς ὀργῆς τὰ σύνεφα τῶν δίκιων τὰ λεφούσια
 τινάζουν ἀπ' τὰ γλωσίδα τους τὶς φλόγες τῶν ναπάλμ
 καὶ τὶς σαρώνουν σβήνοντας στὰ χάρη μιᾶς ἄθλιας ἤττας.
 Τώρα ἢ καρδιά μου λύπης καμπάνα!
 Χάσαμε τὸν ἑαυτό μας!.. Μάνα!
 Πλάϊ μου ἔπεσε σήμερο κι ὁ σύντροφος Μάϊκ.
 Τί φρόνιμο παιδί ὁ Μάϊκ!
 Λέ σούβλιζε σὰν ἄλλοι...Βιετκόγκ αἰχμαλώτους!
 Δὲν ἄγγιζε σὰν ἄλλοι...Βιετναμέζικο θῆλυ!
 Φοβόταν τοὺς ἀντάρτες καὶ λογάριαζε τ' ἄδικο.
 Ἔτσι μὸλεγε κρυφά: Ἔχουν δίκιο!
 ἀνίκητοι, πολεμιστὲς, ἀδερφωμένοι! Τιμὴ τους.
 Λάκρυζ' ὁ Μάϊκ στῶν Βουδιστῶν τὰ πυρπολήματα!
 Αὐτοὶ ποὺ ὀλοκαυτώνουνε τὴν πίστη τους στὶς στράτες.
 Μάνα, κουράγιο.
 Ὁ θάνατος ἐδῶ «κατέστη» μιὰ διέξοδο.
 Ἄν συναπαντήσω τὸ Μάϊκ!..
 στήσε στὴν πολιτεία ἓναν ψηλὸ σταυρό...
 καὶ γράψε πάνω του νὰ βλέπουν οἱ μελούμενοι:
 «Πέθανε στὸ Βιετνάμ...
 σὰν κλέφτικο σκυλί σ' ἀπόξενο ἀμπέλι.
 Ὅμως δὲν ἤθελε τόσο νέος νὰ πεθάνει!..»
 Ὕστερα, κάρφωσε τὸ ξίφος τῆς θλίψης μου
 (ἢ τῆς ἤττας τῶν γηγενῶν μου) στὸ χῶμα.
 Γράψε τ' ὄνομά μου στὸ σεντούκι τῆς μνήμης
 καὶ παρηγόρησε τὸν πόνο σου μάνα!
 Μάης '66

Α. Μάλαμας

Ἰνδονησία (ἐπὶ σφαγὴν ἤχθησαν)

Ἰνδονησία,
 Χώρα ξωθιά ἀνατολίτισα,
 ἄξιος δὲν εἶν' ὁ δῆλος σου γι' ἀνθρώπινη κουβέντα.
 Τιμὴ στοὺς μάρτυρες ποὺ χαμογέλασαν στὸ θάνατο,
 ποὺ χαμογέλασαν στὸ ρόδινο ἥλιο τῆς ἀπώ Ἀνατολῆς,
 καὶ σβήσανε σὰν τὶς πνοές τῶν λουλουδιῶν τοῦ Μάη!
 Σοῦ πρέπουνε καταλαλιές καὶ ἐπιτάφιοι θρηνοί.
 Πάνω στὴ θάλασσα τοῦ αἱματός σου στέκω,
 μιᾶς χώρας μακρινῆς πονεμένο ἀδέρφι
 καὶ κλαίω τ' ἀδικοσφαμένα παιδιά σου!..
 Βλέπω τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ ὀλοκόκινο,
 ἔκανες τὸ νερὸ κρασί ἀπὸ τ' ἀθῶα θύματά σου.
 Ἐκατοντάδες χιλιάδες κόκκινα καὶ ἄσπρα τριαντάφυλα
 τὰ σώριασες ἀδίσταχτα σ' ἀπέραντους λάκους!..
 Κι ἐκεῖνα πέσανε χέρι χέρι ἀγκαλιασμένα
 σιωπηλὰ γιὰ προκοπὴ καὶ ἀδερφοσύνη.
 «Ἐπὶ σφαγὴν—τῆς παραφροσύνης—ἤχθησαν».
 Τρίβολοι καὶ παγίδες...οἱ προστάτες σου.
 Μαῦρο ἢ Ἀσία νὰ ὑψώσει ἀπάνω σου πανί
 νὰ σοῦ κρύψει τὸν ἥλιο καὶ τ' ἄστρα,
 νὰ σοῦ κρύψει τὸ πρόσωπο τῆν ἐρινία σου γῆ.

Χώρα μακελάρισα τῶν σπλάχνων σου!
 ποὺ σ' ὄνειρευτήκαν ὀλανθισμένη καὶ λαμπρή!
 Ἐγίνες πιονιέρισα καὶ δούλα τῶν Γιάνγκηδων.
 Σημάδες τ' ἀστέρια σου κατάκαρδα
 καὶ αὐτὰ χαμογελοῦσαν πέφτοντας
 σὰν Ἰησουίτικα ὀράματα σὲ τόπους τῶν κρανίων...
 Κι ἐφάνη ἡμερόγυδο...τοῦ Χίτλερ ἢ μορφῆ.
 Φίδια καὶ ἐρπετὰ τοῦ δῆλου οἱ μοισουλμάνοι
 σκόρπισαν μαύρη καὶ ὀλέθρια καταχτιὰ.
 Βάρβαροι, ἑωσφόροι, τ' «Ἀλλάχ» κολεόφτεροι
 δάγκωσαν τὴ σάρκα τῶν ἀγίων ἐκλεκτῶν
 σὰν τὰ κρεμύδια τῆς πείνας τους...
 βύζαξαν αἶμα ἀδερφικό σὰν τὸ νερὸ οἱ λισασμένοι.
 Σὰ νὰ κλαδέβανε τὰ μύρια σταφυλογόνα κλίματα
 καὶ μέθυσαν στὸ κλάδεμα καὶ κάψανε τ' ἀμπέλι.
 Τώρα ὁ ἥλιος δὲν ξαναροδίζει πάνω σου,
 νεκρόταφη ξωθιά Ἰνδονησία χώρα,
 ἔπεσε βαθιὰ στὴν αἱμάτινη θάλασσα
 καὶ οἱ ἀχτίνες σου γίνανε παπαροννολίβαδο
 τοῦ Μάη θυσιαστήρι!..
 Σὰν ὄντας πάει γιὰ τὸ χαμὸ ἢ δύναμη τῆς νιότης,
 ἢ δύναμη τῆς ζωῆς ὅπου ἀναβλαστáει αἰώνια.

Σιὸ Σπιῦρο Μουσελίμη

(Γιὰ τὴ συλλογὴ τοῦ «Δημοτικὰ τραγούδια τῆς Ἡπείρου»)

Σὰν μέλισσα τὰ σύναξες, σ' ὀλάνθιστον Ἄπριλη
Ἄπ' τῆς Ἡπείρου τὴν καρδιά, κι' ἀπ' τοῦ λαοῦ τὰ χεῖλη.
Τῆς ξενητιάς, τῆς κλεφτουριάς, τὰ μαῦρα μοιρολόγια,
τῆς ὁμορφιάς, καὶ τῆς χαρᾶς, καὶ τοῦ καημοῦ τὰ λόγια.

Σὲ περιβόλι ἀμάραντο, μ' ἀγάπη τάχεις κλείσει,
μὴ τ' ἀφανίσει ἢ λησμονιὰ κι' ὁ χρόνος μὴ τὰ σβήσει.
Ἄχὸ κι' ἀχό, σκοπό, σκοπὸ—γλυκῶν βιολιῶν τακίμι—
Χαρὰ μας καὶ καμάρι μας. Μπράβο σου Μουσελίμη.

7—5—1966

Χρυσάνθη Ζιτσαλά

Παρνασσὸς

Ρίχνω τὸ βλέμμα μου
πάνω ἀπ' τοὺς παγετῶνες τῶν αἰώνων
καὶ σ' ἀτενίζω
νὰ στέκεις κρεμασμένος λοξὰ
πάνω ἀπ' τῆς ἁγίας Κασταλλίας τὴν πηγὴν
ποῦ τρέφει τὰ ὄνειρα
καὶ γίνεται ἡ μήτρα τῆς Ἀμφικτυονίας.

Σκιρτοῦν οἱ μνήμες!
Ἡ μυρουδιά τοῦ θυμαριοῦ
—προγονικὴ ἀμβροσία—
μὲ ζαλλίζει!
Ὁ Θεὸς τῶν Δελφῶν ζεῖ μαζί σου.
Οἱ γυπαετοὶ μὲ σηκώνουν στὰ φτερά τους.
Φτάνω τίς ἀπρόσιτες κορφές σου,
σὲ βλέπω, Γεροντόβραχε, νὰ στέκεσαι ὁ βάρδος
ποῦ ψέλνει ἀντάμα μὲ τίς Πιερίες
τὴν εὐκλεία τοῦ παρελθόντος...

Ἀφήνω τὸ βλέμμα μου νὰ πετᾷ
πάνω ἀπ' τοὺς παγετῶνες τῶν αἰώνων.
Κυλοῦν οἱ αἰῶνες...
Ἡ Δελφικὴ δμως ἰδέα
ὕψνεται πάνω ἀπ' τίς κορφές σου
μέσα σὲ Ἀπολλώνιο φῶς,
ἁρμονία
κι' ἀλάθητους χρησμούς!

Ἀνθούλα Α. Ζόλδερ

Ἄποβραμα

(Ἀπό κοίημα τῆς Ἀντίστασης)

Ἄλυσσοδεμένη περήφανη γῆ
 τοῦ Μαραθῶνα καὶ τῆς Σαλαμίνας
 μὲ τὰ ζωντανὰ πεθαμένα παιδιὰ σου!
 Ριγᾷ τὸ κορμί σου δεμένο λιοντάρι.
 Καὶ κείνοι ποὺ κλέβουν τὸ βίό σου
 ἀπ' τὰ βουβὰ θεωρεῖα τους μετροῦνε...
 Μετροῦνε ἀδιάφοροι τὰ χτυπήματα τῶν κανιβάλων
 ποὺ σφυριλατοῦν στ' ἀμόνια οἱ προδότες.

Κεῖνες οἱ σπονδές, τὰ αἱμάτινα ποτάμια
 γίνονταν θάλασσες πλατιές
 καὶ ἐπνιγαν τοὺς τυράννους.
 Σὰν τῆ βροντερῆ κραυγῇ τοῦ μακρινοῦ Εἰκοσιένα
 ποὺ χάραξε νέους ὁρίζοντες!
 Εἶναι καὶ τώρα μιὰ κραυγὴ
 ἢ ἀμείλιχτη φωνὴ τῆς ἱστορίας
 ποὺ ζητάει Δικαιοσύνη.

Στ. Θανάπουλος

Ἡ Κόρη π' ἀγάπησε

Ἡ Κόρη π' ἀγάπησε
 τὴν ἔσουραν
 στὶς κορφές πλάκες τοῦ Ναοῦ
 τὴ λιθοβόλησαν...
 Στὴν ὄσπρη ἀπλή της σάρακα
 οἱ πέτρες χόραξαν
 αἱμάτινους δρόμους.
 τὰ δάκρυά της
 κυλοῦσαν ἀπὸ τὰ μάτια της
 στ' ἀχνά της μάγουλα,
 κυλοῦσαν σὰ δροσιά
 στ' ὄσπρη της στήθη.
 Ἡ Κόρη π' ἀγάπησε.
 Πρόλαβε νὰ πεῖ:
 «Δὲν πειράζει»
 καὶ ξεψύχησε...
 Ἡ Κόρη π' ἀγάπησε πέθανε!
 Τὴ σκότωσαν οἱ κλέφτες,
 οἱ Μοιχοί, οἱ ψεῦτες, οἱ ποτηροὶ
 τὴ σκότωσαν οἱ «Ἀνθρώποι».

Ειρήνη Κρούσκου

Ἰ κ ε ω ἰ α Ἀ γ ά π η ς

Τὰ μάτια τῆς καρδιᾶς μου στέκουν βουβὰ
 ἔτοιμα νὰ ξεσπάσουν σὲ κλάμα!
 Σπαραχτική ἰκεσία στοὺς ἀνθρώπους
 ἀγάπης κάλλη ζεστὰ χαμόγελα.
 Ὡ ἀγάπη σὲ στεφανώνουν μ' ἀγκάθια
 σὲ καταδικάζουν, σὲ κλειοῦνε σὲ κάτεργα ἀνήλια.
 Μὰ ὄσο κι ἂν σὲ θάψουν, ἐσὺ θὰ λάμπεις
 σὰν τ' ὀλόγιμο φεγγάρι
 γιατί μόνο μὲ τὴν παρουσία σου ἀναγενιέται ὁ κόσμος
 καὶ λάμπει σὰν τὰ καθάρια νερὰ
 στὸ λούσιμο τοῦ ἡλίου.
 Μὴ φεύγεις, δεῖξε πῶς εἶσαι δυνατὴ
 ὅπου κι ἂν εἶσαι, αὐτοὶ ποὺ σ' ἀρνήθηκαν
 θὰ σὲ ζητήσουν. Μὲ τὴν εἰρήνη
 βασίλεψε στὴ γῆ.

Δεσπ. Ἀσημακοπούλου

Σ τ ὸ Θ ε ὸ

Ἄκοῦς τίς κραυγές τοῦ πόνου Θεέ μου;
 Λευθεριά σοῦ ζητοῦν οἱ σκλάβοι,
 ψωμί οἱ πεινασμένοι,
 λιμάνι οἱ ναυαγοί!
 Ἄν ἀκοῦς τίς κραυγές τοῦ πόνου Θεέ μου
 σταμάτησε τὰ δάκρυα ποὺ κυλοῦν
 στὰ στεγνὰ πρόσωπά μας ἀπ' ἀγωνία γιὰ τ' αἶμα.
 Ἐλευθέρωσε τὸν ἄνθρωπο
 ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰ μίση,
 ἄλλαξε τὴ χαλασμένη ζωὴ του
 καὶ χάρισε τὸν ἥλιο σ' ὅλα τ' ἀδέρφια
 χάρισε τὴν ἀγάπη σου σ' ὅλον τὸν κόσμο.

· Νίκος Βασιλάκης

Μ Π Ω Ν Τ (Ε) Λ Α Ι Ρ Ι Κ Α

Τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ Π. ΛΑΖΑΡΙΔΗ

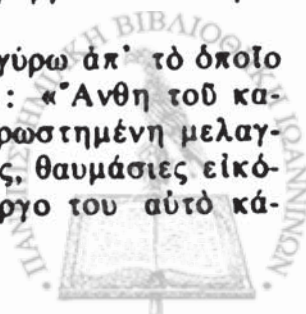
2ο (Συνέχεια ἀπὸ τὸ 8ο τεύχος)

Ἡ Lydie Krestovsky στὸ βιβλίο της : «Τὸ πνευματικὸ πρόβλημα τῆς ὁμορφιάς καὶ τῆς ἀσχήμιας» γράφει γιὰ τὸ Μπωντελαίρ καὶ ιδιαίτερα γιὰ τὴν αἰσθητικὴ του πάνω στα ἔργα του τὰ ἑξῆς : «Οἱ ιδέες του γιὰ τὴν τέχνη ὑπῆρξαν πρόσκληση σὲ ἐπανάσταση τῶν μορφῶν, σὲ ἐπανάσταση τῶν παλιῶν θεμάτων μερικῶν αἰῶνων. Αὐτὸ ἐξηγεῖ τὴν τεράστια ἀπήχηση ποῦχε στὸν κόσμον τῶν γραμμάτων κάθε γραπτὸ ποῦ φέρνει τὸ ὄνομά του... Ἄγαποῦσε τὴν παραδοξολογία καὶ δανείζονταν στὶς ιδέες του ἕναν τρόπο ἐκφρασης τόσο τολμηρὸ, ποῦ αὐτὲς συντελοῦσαν ν' ἀνοίξει κάποια ἀβυσσὸς ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἐποχές».

Γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ ὁ Γιώργος Σημηριώτης («Γαλλικὴ ἀνθολογία», σελ. 114) γράφει : «Ὁ Μπωντελαίρ εἶναι ἕνας μεγάλος μεταβατικὸς σταθμὸς στὴν ποίηση. Εἶναι ὁ ποιητὴς ποῦ ἀνοίξε ἕναν καινούριον δρόμον ποῦ φέρνει ἀπὸ τὸ ρομαντισμὸ στὴ σημερινὴ συναισθηματικὴ καὶ ἐγκεφαλικὴ ποίηση. Καὶ ὅτι πραγματικὰ εἶναι ἕνας σταθμὸς φαίνεται ἀπ' τὴν ἐπίδραση ποῦ εἶχε στὴν ἐποχὴ του καὶ ποῦ ἔχει ἀκόμα καὶ σήμερα ἡ ποίησή του...».

Οἱ P. Martino καὶ J. Caillat στὸ βιβλίο τους «Litterature Française» γιὰ τὴν αἰσθητικὴ τοῦ Μπωντελαίρ ἔχουν γράψει : «Σ' ὄλη τὴ μοντέρνα ποίηση ἐπικρατεῖ ὁ Μπωντελαίρ. Ἐχει φέρει αὐτὸς ἕνα καινούριον ἰδανικὸ τῆς ὁμορφιάς, θέματα ὀλοκληρωτικὰ καινούρια. Ἀπ' αὐτὴ τὴ γέννησή του ὑπόφερε ἀπὸ μιὰ ἐξαιρετικὴ συναισθηματικὴ ἀπόψη γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, μιὰ ιδιαίτερη ἀντίληψη γιὰ τὴ ζωὴ. Δὲ θέλησε ποτὲ αὐτὸς νὰ ἰδεῖ μέσα στὴν τέχνη τίποτε ἄλλο, παρὰ ἕνα μέσον ποῦ τὴ σύγχρονη ζωὴ τὴν ἐκφράζει κατ' εὐθειαν, ὅπως τὴ ζοῦσε ἕνας μικρὸς Παρισινὸς κόσμος ἀπὸ ἐγγράμματους καὶ καλλιτέχνες ἐκνευρισμένους καὶ παθιασμένους ἀπὸ τὸ καινούριον καὶ ποῦ τὴν ἤθελαν κάτω ἀπ' ὄλες τὶς μορφές, ἤτοι : τὴν παραδοξολογία, τὴν ἀναποδιά, τὸν πόνον, τὴ δυστυχία. «Τὸ καλὸ, λέγει, εἶναι κάποιο πρᾶγμα φλογερὸ καὶ φριχτὸ ποῦ κάνει κάποιον νὰ ὄνειρεύεται, ἀλλὰ μὲ κάποιο συγκεκριμένον τρόπο ἀπὸ ἡδονὴ καὶ θλίψη... Δὲν ἰσχυρίζομαι πὼς ἡ χαρὰ δὲ μπορεῖ νὰ συνεταιριστῆ τὴν ὁμορφίαν, ἀλλ' ὅμως λέγω πὼς ἡ χαρὰ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ κοινὰ κοσμήματα. Δὲ σκέπτομαι καθόλου ἕνα τύπον ὁμορφιάς ὅπου δὲν ὑπάρχει δυστυχία. Ὁ πιὸ τέλειος τύπος τῆς ἀντρικῆς ὁμορφιάς εἶναι ὁ Σατανάς». Ἡ αἰσθητικὴ αὐτὴ ὁδηγεῖ σὲ τέλεια καινούριους ρυθμούς. Ἐπιδιώκει ὁ ποιητὴς νὰ συγκινεῖ τὰ κατάβαθα τῆς τωρινῆς ψυχῆς, τῆς ψυχῆς τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου τῶν μεγάλων σύγχρονων πρωτευουσῶν καὶ κάνει νὰ ἐπιδράει κάθε τι ποῦ κρατᾶνε κρυμμένον ἀπὸ ντροπὴ ἢ ἀπὸ φόβον...».

Ὅπως εἶπαμε καὶ στὴν ἀρχή, ἐκεῖνο τὸ ἔργο του, γύρω ἀπ' τὸ ὅποῖον ἐγίνε πολλὸς θόρυβος, ἦταν ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων του : «Ἄνθη τοῦ κακοῦ». Ἡ συλλογὴ αὐτὴ, ἂν καὶ διαπνέεται ἀπὸ κάποια ἀρρωστημένη μελαγχολία, μ' ὄλα ταῦτα ἐμφανίζει ἀριστουργηματικούς στίχους, θαυμάσιες εἰκόνες, καὶ ἐκφραση κάποιου πάθους. Μεταχειρίζεται στὸ ἔργο του αὐτὸ κά-

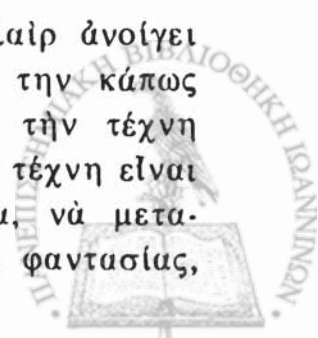

ποιο βλάσφημο ύφος και σατανικότητα. Κανενός άλλου συγγραφέα το έργο δέν έκαμε τόσο θόρυβο και τόση έντύπωση, όσο το βιβλίο αυτό του Μπωντελαίρ που το περίμεναν με άνυπομονησία οί λογοτεχνικοί κύκλοι του Παρισιοῦ. Σ' όλα τὰ κέντρα και σ' όλα τὰ σαλόνια για πολὺν καιρὸ μιλοῦσαν για τὰ «Ἄνθη του κακοῦ».

Για τὸ βιβλίο του αυτό οί Γάλλοι P. Martino και J. Caillar, που ἀναφέρθηκαν παραπάνω, γράφουν: «Τὰ θέματα στὰ «Ἄνθη του κακοῦ» εἶναι οί διάφορες πνευματικές και συναισθηματικές θέσεις του ποιητῆ μπροστὰ στὰ θεάματα που του έχει δώσει ἡ ζωὴ και ἡ ἐσωτερική του μελέτη. Τὸ πιὸ μεγάλο μέρος ἀπὸ τὰ ποιήματα εἶναι βγαλμένο ἀπὸ τὸν τίτλο spleen και idéal. Ὁ τίτλος αὐτὸς φανερώνει τὴ σύγκρουση τῆς ἀνίας πρὸς τὶς προσπάθειες που ἀποβλέπουν για νὰ ξεφύγουν ἀπ' αὐτή, ἤτοι: ἀόριστες θρησκευτικές δοξασίες, θέλγητρα ἀπὸ ἐξωτικὰ τοπία, πρόσκληση σὲ ταξίδι, ἡ ἀγάπη, ὁ πόθος για θάνατο, ἡ γοητεία ἀπὸ τεχνητοὺς παράδεισους, ἐπανάσταση ἐναντία στὴν κοινωνία, ἕνα πνεῦμα σατανικῆς κακοῦθειας, τέλος ἡ ἀκολασία σὰν ὑπέριστη διαμαρτυρία του ἀνθρώπου. Τέτοιο εἶναι τὸ πολὺμορφο idéal, μέσα στὸ ὁποῖο ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ζητάει ἀνακούφιση ἐναντία στὸ spleen. Αὐτὸ εἶναι στὸ βάθος ἕνας ἀκαθόριστος πόθος που τὸν σπρώχνει. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ «Ἄνθη του κακοῦ» εἶναι προσαρμοσμένοι Παρισιοὶ πίνακες που κάνουν νὰ φαίνεται τὸ Παρίσι μὲ τὰ προάστειά του, τὶς καταχνιές, τὶς βροχές, τὰ νοσοκομεῖα, τὰ φρενοκομεῖα, τοὺς ἐπαῖτες, τὶς πόρνες και τοὺς ἐγκληματίες. Τὸ Παρίσι, ὅπου ὑποφέρει κανένας και παραδίνεται στὴν ἀκολασία, στὸ κακό. Ὁ Μπωντελαίρ μεταφράζει τὰ θεάματα αὐτὰ μὲ νευρικότητα, μ' ἕνα εἶδος ἐνθουσιασμοῦ που κάνει νὰ περάσει γλήγορα κάποιο ρίγος—τὸ καινούριο ρίγος, για τὸ ὁποῖο μιλάει ὁ Βίκτωρας Οὐγκὼ—ἕνα ρίγος τόσο φιλήδονο, όσο και δυνατὸ και ὀδυνηρὸ που ἀνακοινώνεται παρ-ευθὺς και ξαναδημιουργεῖ μὲ μιὰ πολὺ ζωηρὴ δύναμη ὑποβολῆς, τὰ αἰσθήματα και τὶς σκέψεις που έχει καθορίσει ὁ συγγραφέας...».

Πραγματικὰ τὸ περισσότερο μέρος ἀπὸ τὰ θέματα του βιβλίου εἶναι πένθημα. Τὸ ἐγκλημα, ἡ λαγνεία, ἡ κακία και ἡ ἀμαρτία ἔχουν για τὸ Μπωντελαίρ κάποια ἀδιερεύνητη ὁμορφιά που ποτὲ δέν ἔπαψε νὰ τὴν τραγουδαί ἀνάμεσα σ' όλα τὰ ποιήματα αὐτῆς τῆς συλλογῆς. Ἄν ἡ αἰσθητική του πάνω στὸ θέμα τῆς ὁμορφιάς και τῆς ἀσχήμιας, ὅπως διαπιστώνεται ἀπ' τὰ γραπτά του, εἶναι γοητευτική, αὐτὸ συμβαίνει, γιατί βασίζεται τόσο στὸ ὄνειρο-πόλημα, δηλαδὴ στὴ φαντασία, όσο και στὴν πραγματικότητα. Γράφει ὁ ἴδιος γι' αὐτὸ: «Εἶμαι πάντοτε εὐχαριστημένος νὰ ζητοῦν παραδείγματα και μεταφορὲς στὴν ἐξωτερική και ὄρατὴ φύση, γιατί μοῦ χρησιμεύουν νὰ χαρακτηρίζω τὶς ἀπολαύσεις και τὶς ἐντυπώσεις ἀπὸ μιὰ πνευματικὴ τάξη». Ἄν ὅμως ἀγαπάει τὸ πραγματικὸ δέν περιορίζεται μόνο σ' αὐτό. Παίρνει τὸ ἀκατέργαστο ὕλικὸ που του προσφέρει ἡ ζωὴ και βρίσκει τὸ ἀντιστάθμισμά του σὲ ποιητικές μεταφορὲς που του ἐπιτρέπουν νὰ ἀπομονώνεται στὴ φαντασία: «Θὰ κλείσω παντοῦ πόρτες και παραθυρόφυλλα για νὰ οἰκοδομήσω στὴ νύχτα τὰ μαγικά παλάτια μου». (Paysage).

Κατὰ τὴν ἄποψη πάλι τῆς Lydie Krestovskiy, ὁ Μπωντελαίρ ἀνοίγει μάχη μὲ τὴ φύση. Ζητεῖ νὰ τὴ μεταμορφώσει ἀντικαθιστώντας τὴν κάπως μὲ τὸ τεχνητό. Σὲ κάποιο ἔργο του λέγει καθαρὰ πὼς τοποθετεῖ τὴν τέχνη στὴν πρώτη γραμμὴ: «Μοναδικὸς χῶρος ἀνώτερος ἀπ' ὄλους σὰν τέχνη εἶναι στὴ φύση, ὅπου αὐτὴ μπορεῖ νὰ τροποποιηθεῖ μὲ τὴ φαντασία, νὰ μεταποιηθεῖ, νὰ διορθωθεῖ, νὰ ὁμορφοποιηθεῖ». Για τὸ ζήτημα τῆς φαντασίας,

στην όποία καταφεύγει μάς τó κάνει γνωστό ή γεμάτη άγωνία έπίκλησή του: «Άφήστε με νά μεθύσω μ' ένα ψέμα...».

Γιά τήν ποιητική τέχνη τοῦ Μπωντελαίρ παραδέχονται όλοι πώς πρέπει νά τραβούν τó θαυμασμό μας ή μετρική και ή πυροκτυδία του, γιατί παρουσιάζει αὐτή πλούσια ρίμα, κυνητικότητα στήν τομή τοῦ στίχου, κατάλληλη παρακομπή και υπέρβαση. Όλα αὐτά συνθέτουν ένα σοφό μηχανισμό στή διάταξη τοῦ στίχου και τῆς στροφῆς, πού μαρτυράει αὐτή πολύ συλλογισμένη μουσική φροντίδα. Οί εἰκόνες του εἶναι κλουσιοπάροχες και φωτογόνες, μά άβέβαιες και πλεούμενες και άνοίγουν τίς πόρτες πρós τó δνειρο.

Πάνω σ' όλα αὐτά πού άναφέρθηκαν παραπάνω σχετικά μέ τó έργο τοῦ Μπωντελαίρ μπορούν νά τεθούν διάφορα έρωτηματικά, όπως:

Α) Άγάπησε τó ώραίο ó Μπωντελαίρ;

Στά χαμένα, λέγει ή Krestovskay, θά προσπαθήσουμε νά βρούμε άπάντηση πού νά ταιριάζει καθαρά στήν παραπάνω έρώτηση. Τó λέγει αὐτό, γιατί ή αντίληψη τοῦ Μπωντελαίρ ήταν πολύ παράξενη για τó ζήτημα αὐτό. Σέ κάποιο έργο του έγραψε στό τέλος: «Ή σκουδή τοῦ ώραιου εἶναι μιá μονομαχία, όπου ó καλλιτέχνης φωνάζει άπό φόβο πριν νά βρεθεί νικημένος». Αὐτή και μόνη ή όμολογία του μπορεί νά χρησιμοποιηθεί σαν άπάντηση στό παραπάνω έρώτημα. Δέν μπορεί λοιπόν νά ισχυρισθεί κανένας πώς ó Μπωντελαίρ άγαπάει τó ώραίο, γιατί και κάπου άλλο λέγει: «Τó ώραίο εἶναι ένα καμμέγιστο, τρομακτικό και κακορρίζικο τέρας».

Β) Οί ιδέες τοῦ Μπωντελαίρ έχουν ύποστει καμμιá επίδραση άπό τó έργο τοῦ Ροε;

Διαβάζοντας κανένας τά έργα και τών δυό και έμβαθύνοντας σ' αὐτά δέν μπορεί νά ισχυρισθεί πώς οί ιδέες τοῦ Μπωντελαίρ δέν εἶναι παραπλήσιες μέ τίς ιδέες πού περικλείονται στα έργα τοῦ Ροε. Άπαραίτητα λοιπόν πρέπει νά παραδεχτοῦμε πώς πάνω στήν αίσθητική άγωγή τοῦ Μπωντελαίρ επέδρασαν οί ιδέες τοῦ Ροε. Σέ κάποιο έργο του κι ó Ροε γράφει: «Δέν ύπάρχει έξαιρετη όμορφιά...».

Γ) Εἶχε καμμιá σημαντική επίδραση τó έργο τοῦ Μπωντελαίρ ή δέν εἶχε;

Άπό όλους τονίζεται πώς αὐτό εἶχε σημαντική επίδραση. Ό Γ. Σημηριώτης τονίζει πώς τó έργο τοῦ Μπωντελαίρ εἶχε επίδραση πάνω στήν ποίηση, όχι μόνο στήν έποχή του, μά και στα κατοπινά μέχρι τά σημερινά μας χρόνια. Ήταν και εἶναι τόση ή επίδραση τοῦ έργου του, ώστε ó Μπωντελαίρ μέ τó ποιητικό του και τó μεταφραστικό του έργο έχει καταλάβει έξαιρετική θέση τόσο στή Γαλλική, όσο και στήν παγκόσμια λογοτεχνία.

Γιά τήν επίδραση τοῦ έργου τοῦ Μπωντελαίρ στήν έλληνική λογοτεχνία θά περιοριστώ νά παραθέσω όσα έχει γράψει ó Ήλιος Βουτιεριδης στό βιβλίο του: «Σύντομη Ιστορία τῆς Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας» (σελ. 281): «Άπό τά 1893 άκόμα μερικοί Έλληνες λογοτέχνες πού εἶχανε και κάποιαν άξία, μελετοῦσαν πιδ συστηματικά τά συγκαιριανά τους ξένα λογοτεχνικά δημιουργήματα και παρακολουθοῦσαν τó τί γινόταν κι έξω άπό τή χώρα μας σ' όλη τήν περιοχή τῆς λογοτεχνίας. Οί λόγιοι αὐτοί Έλληνες λογοτέχνες, όλοι επάνω-κάτω νέοι, έμαθαν πώς στή Γαλλία κυριαρχοῦσε κάποια καινούρια τεχνοτροπία πιδ πολύ στήν ποίηση: ó συμβολισμός. Και θέλησαν νά γνωρίσουν και στούς Έλληνες τήν καινούρια Γαλλική ποιητική σχολή, πού ένας άπ' τούς άρχηγούς τῆς ήταν κι ó Έλληνας Ζάν Μωρεάς (Ί. Παπαδιαμαντόπουλος) δειλά-δειλά στήν άρχή και κατόπι θαρρετά. Μιλήσανε στίς έφημερίδες για τó συμβολισμό και τούς συμβολικούς ποιη-

τάδες, ο Κ. Παλαμᾶς μὲ δυὸ τρία ἄρθρα του, ὁ Νικ. Ἐπισκοπόπουλος καὶ κανὰ δυὸ ἄλλοι. Πρῶτη φορά διάβαζαν οἱ Ἕλληνες κάτι γιὰ τὸ Βερλαίν, γιὰ τὸ Μάτερλιγκ. Δυὸ τρεῖς στιχουργοὶ δοκιμάσανε νὰ γράψουν καὶ ποιήματα συμβολικά. (Πρῶτος πού ἔγραψε ποιήματα μὲ τὴν τεχνοτροπία τῶν συμβολικῶν εἶναι ὁ Στέφανος Στεφάνου· τὰ δημοσίευσε στὴν ἔφημερίδα «Ἄστυ» (1893) καὶ στὸ περιοδικὸ «Ἐστία» (1893 καὶ 1894). Ὅλα αὐτὰ ἦταν προανακρούσματα πού μνηνοῦσαν πὼς θὰ παρουσιαζότανε ἀργὰ ἢ γρήγορα καὶ στὴ νεοελληνικὴ λογοτεχνία ὁ συμβολισμὸς. Τὴν ἴδια ἐπάνω-κάτω ἐποχὴ μεταφραζόντανε γιὰ πρώτη φορά στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ «μικρὰ πεζὰ» ποιήματα τοῦ Σάρλ Μπωντελαίρ, τοῦ πρόδρομου καὶ τῶν Γάλλων συμβολικῶν καὶ τόσον ἄγνωστου στὴν Ἑλλάδα. (Μερικὰ ἀπὸ τὰ «Μικρὰ πεζὰ ποιήματα» τοῦ Μπωντελαίρ μετέφρασε πρῶτος ὁ Νικ. Ἐπισκοπόπουλος καὶ τὰ δημοσίευσε στὴν ἔφημερίδα «Ἄστυ» 1895 καὶ στὸ «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον» τοῦ Κων. Σκόκου 1896).

Ἄλλ' ὅσα κι ἂν γράψει κι ἂν πεῖ κανένας γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Μπωντελαίρ δὲ μποροῦν ν' ἀποδιώξουν τὴ σημαντικὴ ἀξία του. Γιὰ νὰ καταδειχτεῖ ὁ πλοῦτος τῶν εἰκόνων, ἡ ἔνταση στὴν ἔκφραση, καθὼς καὶ ἡ πρωτοτυπία στὸ λεξιλόγιο εἶναι ἀνάγκη νὰ διαβάσει κανένας τὰ ποιήματα καὶ τὰ πεζὰ του. Ἀπ' τὸ διάβασμά τους βεβαιώνεται πὼς ὁ Μπωντελαίρ κατέβαλε φροντίδα νὰ βρεῖ κάποια καινούρια αἰσθητικὴ στὴ λογοτεχνία. Γιὰ καλὴ τύχη ἔχουν μεταφραστεῖ τὰ ποιήματά του πολὺ πετυχημένα ἀπὸ Ἕλληνες λογοτέχνες.

Κώστας Π. Λαζαρίδης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Πέρα ἀπ' τὰ Γαλλικὰ κείμενα μὲ πεζὰ ἔργα καὶ μὲ ποιήματα τοῦ Μπωντελαίρ εἶχα ὑπ' ὄψει μου καὶ βοηθήθηκα, ἀπὸ τὶς παρακάτω γραπτὲς πηγές :

1. Ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ Larousse.
2. Ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ Armand Rolain.
3. Ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ «Ἥλιος».
4. Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια.
5. Παγκόσμιος Φιλολογικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια.
6. Νίκου Στρατάκη: «Ποιηταὶ τῆς Γαλλίας».
7. Γεωργ. Σημηριώτη: «Γαλλικὴ Ἀνθολογία».
8. Ἀδαμαντ. Παπαδήμα: «Γενικὰ στοιχεῖα λογοτεχνίας».
9. Ἡλία Βουτιεριδῆ: «Σύντομη ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας».
10. Περιοδικό: «Αἰώνας», Τ. 12ο, Δεκέμβριος 1949.
11. Περιοδικό: «Γράμματα», Τ. 5ο, Μάιος 1946.
12. P. Martino καὶ J. Callat: «Littérature Française».
13. Lydie Krestovsky: «Le problème spirituel de la beauté et le laid».

ΚΩΣΤΑ ΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ : «Ὅρθογραφία—Ἐκθέσεις».

Ὁ κ. Κ. Τσικόπουλος εἶναι ἕνας ὑπέροχος συγγραφέας παιδαγωγικῶν, (παιδικοθεατρικῶν) καὶ προπάντων γλωσσολογικῶν ἔργων. Ἐνας δασκαλὸς μὲ πρωτότυπες μέθοδους ὀρθογραφίας. Οἱ ἀγῶνες του γιὰ τὴν ὀρθή γραφή καὶ τὴν πλατιά διάδοσή τῆς Δημοτικῆς, γιὰ σχολεῖα, γυαυτομόρφωση, μὲ βιβλία του, ἢ μ' ἀλληλογραφία μαζί του, τὸν ἀναδείχνουν ἕναν παλαίμαχο καὶ κορυφαῖο δάσκαλο στὴ γῆρα μας τῆς γλώσσας τοῦ λαοῦ μας. Μία γλωσσικὴ ἀνάλυση ὁμορφῆς, ἀπλῆ, ἀληθινὴ, κατατοπιστικὴ, σωστὴ, ἐπιστημονικὰ κωδικοποιημένη, ποὺ γοητεύει καὶ καταχτᾷ καθένα ποὺ θὰ θελήσει νὰ περάσει ἀπὸ τὸ σχολεῖο τῶν βιβλίων του, ἢ τῆς ἀλληλογραφικῆς μεθοδικῆς διδασκαλίας του. Ὁ Κ. Τσ. δὲν εἶναι μοναχὰ μιά γερὰ συγκροτημένη παιδαγωγικὴ προσωπικότητα, ἀλλὰ μαζί εἶναι καὶ μιά ζωντανὴ χαλύβδινη μορφή τῆς σκέψης, καὶ τῆς σὲ μεγάλη προέκτασή ἐφευρετικῆς γλωσσολογικῆς ἐπιμορφωτικῆς δεοντολογίας. Ἐχει κλήρη συνείδηση στὰ γλωσσικὰ προβλήματα ποὺ βασανίζουν τὸ λαὸ μας καὶ τίς βασικὲς παιδευτικὲς ἀνάγκες του. Στὸν εἰδικὸ αὐτὸ τομεᾶ, ἐργάζεται ἀκούραστα, καὶ προσφέρει πολλὰ καλὰ καὶ πρωτότυπα ἔργα. Τελευταῖα, κυκλοφόρησε ἕνα χρησιμότατο βιβλίον μὲ ἀναλυτικὰ μαθήματα τῆς Γραμματικῆς καὶ τῆς Ὅρθογραφίας. Ἡ Γραμματικὴ ἔχει τὴ βάση στὸν Τριανταφυλλίδη. Μᾶς δίνει ἕναν ὀρθογραφικὸ πλοῦτο πρωτότυπων λέξεων, καὶ μιά κρυσταλλινὴ σαφήνεια πειθοῦ, πάνω στὸ ἐνοιολογικὸ κι ὀρθογραφικὸ γραμματικὸ λεξιλόγιον. Χωρίζει τὸν πλατυμορφὸ πίνακα τοῦ ἔργου του στὸ 1ο μέρος, σὲ μαθήματα ὀρθογραφίας. Στὸ 2ο μέρος μ' ἕνα χαρακτηριστικὸ κι εἰκονοκλαστικὸ τρόπο, ἀναλύει ἀριστοτεχνικὰ κι αἰσθητικὰ τοὺς κανόνες τεχνικῆς τῶν μαθητικῶν ἐκθέσεων, τόσο γιὰ καθὲ τάξη τῆς στοιχειώδους λαϊκῆς παιδείας, ἄλλο τόσο μὲ τὰ προσόντα τῆς σπουδῆς καὶ τῆς ἐμβρίθειας, γιὰ καθὲ σχολὴ καὶ πρακτικὴ αὐτομάθησι. Οἱ λέξεις κι οἱ κανόνες ἀσκοῦν παιδεῖα ἀναγκαῖα, βασικὴ, οὐσιαστικὴ. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπαραίτητο καὶ πολὺτιμο βοήθημα γιὰ τὴ σπουδάζουσα νεολαία καὶ γιὰ καθέναν ποὺ θέλει ν' ἀποκτήσει μιαν ἐπάρκεια στὴ γλωσσολογικὴ μας ἐπιμόρφωση, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ καὶ τὸ βαθρὸ γιὰ ὅποιον παραπέρα γνώσι δημιουργία καὶ πρόοδο. Γενικὰ ὁ Κ. Τσικόπουλος εἶναι ἕνα σημαντικὸ κεφάλαιο στὰ Γράμματα καὶ στὴ γλωσσολογία. Εἶναι γιὰ τὴ δημοτικὴ μας, ἕνας εὐγενικὸς κι ἀγωνιστικὸς παλμὸς ποὺ κορεῖται ἐμπειρικὰ, μέσα στὴ φωτεινὴ λεωφόρον π' ἀνοίξε ἕνας Γληνὸς καὶ κοντὰ του Δελμοῦζος, Τριανταφυλλίδης κι ἄλλοι.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΜΕΛΟΥ : «Μακρυγιάννης»

Ἄν δὲ οἱ Ἕλληνες μελετοῦσαν καὶ μάθαιναν τὴν ἀληθινὴ ἱστορία τῶν προγόνων, θάμαστε ἕνας λαὸς μ' ἀνώτερα ἦθη, ἀδιάσπαστα ἑνωμένος, μονιασμένος καὶ κλατὰ προοδευμένος ἀνεξαρτητὸς νοικοκυρῆς στὸν τόπον του. Ὁ κ. Δ. Σταμέλος Ρουμελιώτης λογοτέχνης καὶ δημοσιογράφος (χρόνια ἐκδίδει καὶ τὸ «Ρουμελιώτικον Ἡμερολόγιον») καταγίνεται μ' εὐσυνειδησία στὴ συγγραφή καὶ προβολὴ ἡρωικῶν καὶ μεγάλων ἀδικημένων μορφῶν τοῦ ἔθνους. Μὲ τὸ «Μακρυγιάννη» του, ἔδωκε ἕνα ἔργο ἀπὸ τὰ πικρὰ συναρπαστικὰ καὶ γλαφυρὰ. Ἐργὸ μὲ ἀποκαλυπτικὸ διαφωτισμὸ καὶ κοινωνικὴ ἀποτελεσματικότητά. Στὸ βιβλίον, προτάσει ποιητὰ τοῦ Σικελιανοῦ, καὶ τὴ δέουσα μείσι τοῦ Βλαχογιάννη ποὺ ἀνάστησε τὸ Μακρυγιάννη ἀπὸ τὸν τάφον τῆς σκόκιμης λήθης. Μὰ ὀλακερὸ εἶναι μιά ζωντανὴ ἀφηγηματικὴ βιογραφία τοῦ θρυλικοῦ ἡγέτη τοῦ λαϊκοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τοῦ '21. Τὸ ὄλικόν του, ἕνα διδαχτικὸ ἀποθησαύρισμα τοῦ καθαροῦ μυαλοῦ καὶ τῆς γενναίας ψυχῆς τοῦ Μακρυγιάννη. Εἶναι ἕνα δυνατὸ ἀχτινοβόλημα, ἀπὸ τὸ τοπικὸν ζήτημα καὶ τὸ διεπλὸν λυτρωτικὸ σκοπὸν του. Ὅσο ἡ φυλὴ μας θὰ βγάξει εἰδία, σκουλήκια, παρασιτὰ, γενίτσαρους, τοῦ νεοκλυτισμοῦ καὶ τῆς ἀρχομανίας, σὺν κείνους τοὺς Κοτσαμπασίδες, σφόγγους, λακτέδες, ἀκαπνοὺς, πατριδοκαπηλοὺς, ἀνάμεσα στοὺς τίμιους, ἀγνοὺς κι ἀνιδιοτελεῖς περηφάνους πατριώτες, βιβλία σὺν τὸ «Μακρυγιάννη» τοῦ Δ. Σ. θ' ἀποτελοῦν τὰ φωτεινότερα διδάγματα γιὰ μιαν ἔθνικὴ ἀδερφικὴ κοινωνικὴ ἀνακλαση. Πολύτιμη κληρονομιά τοῦ γένους. Γραμμένο μὲ λογοτεχνικὸ οἶστρο. Ἐνας λυρισμὸς μέσα στὴ δραματικὴ οὐσία τῶν γεγονότων. φωτίζει μιαν ὠραιόπαθη μεγαλοκρίεια. Ὁ πρωταγωνιστὴς ἐκφράζει ἄδολα τὴν ἐξελιγμένη ἐπαναστατικὴ συνείδηση τοῦ ἔθνους. Τὴν ὠριμότητα. Τὸ ζεκίνημα γιὰ μιὰ λεύτερη καὶ προοδευτικὴ πορεία τοῦ λαοῦ π' ἀκόμα ρημαζέται ἀπὸ ντόπιους καὶ ξένους γκαγκστερ. Αὐτὴ ἡ ἱστορία, συγκινεῖ κι ἀνακουφίζει, ἀπαλαίνει τὸν κόπον, φερᾶνει τὸν καημὸ. Γοητεῖται μὲ τὴν ὁμορφίαν τῆς ἀπλότητας. Μία ἱστορικὴ ἀκρίβεια ντοκομενταρισμένη. Ὁ Μακρυγιάννης τοῦ «ἐμεῖς» ποὺ ἔθαψε ἀπὸ τότε τὸ «ἐγὼ» ἢ μεγαλοσύνη του, πρέπει νὰ μπεῖ σὲ καθὲ βιβλιοθήκη νὰ θρονιαστεῖ σὲ καθὲ καρδιά καὶ συνείδηση. Ἐμεῖνε ἕνα πρωτοπόρον κι ἀγωνιστικὸν σύμβολον γιὰ τὴν ἐνότητα τὴν ἔθνικὴν καὶ τὴ δικαιοσύνη τὴν κοινωνικὴν. Εἰλικρινῆς κι ὀλιγογράμματος, πολεμιστῆς ἀδάμαστος, μετρημένος, πάντα στοχαστῆς, κήρυχνε τὴν κείρα καὶ τὴ γνώσι του, κι ἔβλεπε τὴν ἀνάγκη πῶς χρειάζονταν μαστίγιον στὰ γλοιώδη ὄντάρια,

στους έμπρηστές της διχόνοιας π' άναριχιόντανε από τις πίσω πόρτες της βαυαρικής αύλης στην έξουσία. Μακρυγιάννηδες, Άντρούτσοι, Καραϊσκάκηδες και Κολοκοτρωναίοι, άγωνίστηκαν, έδωξαν τους Τούρκους και λευτέρωσαν την Πατρίδα. Εύτως μετά, ξεπετάχτηκαν τά σκυλιά και τά κοράκια που μαυλίζοντας κουβάλησαν τους ξένους...και τηνε σκλάβωσαν και πάλι. Κι ήρθε τόσο γοργό κι όμοια τραγικό τó τέλος των τίμιων ήγερτων του '21 που κράτησε: όσο περπατάει ή δόξα με τή λευτεριά τους ήρωες νεκρούς νά στεφανώνει!..

Έτσι όπως διαβαίν' ή ρόδινη αύγή κι ό ήλιος και νυχτώνει.

Ό κ. Δ. Σταμέλος, εύλογα δέχτηκε άπόσους μελέτησαν τó Μακρυγιάννη του λαού, τους δικαιούς έπαίνους. Ό Μακρυγιάννης έλαμψε σαν άστραπή, και θά φωτοβολεί σαν άστρο πάνω στον έπαναστατικό όρίζοντα του Έθνους.

ΘΑΝΑΣΗ ΜΕΤΣΙΜΕΝΙΔΗ : «Μιά χούφτα Σάρκα»

Ό κ. Μετσιμενίδης είναι λογοτέχνης. Τό έργο του «Μιά χούφτα Σάρκα» έχει μιάν άλήθεια όλοφάνερα, γιατί αυτό που γράφει ξέρει και νιώθει ότι μπορεί νά συνέβηκε τó ίδιο και στην πραγματικότητα. Έτσι πετυχαίνει τó ποιητικό και τó πιθανό άποτέλεσμα. Όργανώνει με συνείδηση τó ύποθετικό ύλικό του. Έχει δικό του τρόπο σέ γλωσσική και πλαστική ίκανότητα. Άλλά παράλληλα κι ένα εύγενικό πάθος έμονής σέ ιδεώδη άγώνα για δικαιοσύνη. Στο βιβλίο του ξετυλίγονται άγωνίες, μίση, προδοσίες, βάσανα, πάθη, συλήψεις, σκοτωμοί, τó άκατάσχετο άγχος της φοβίας των σκοτεινών ήμερών. Άλλά κι έπίμονη αισιόδοξη και τίμια πάλη των θετικών ήρώων για τή νίκη της λογικής και του δικίου. Στόν πόνο που βγαίνει άπό τó έργο του, άναγνωρίζουμε σέ πολλά σημεία τó δικό μας πόνο. Αύτά είναι τά κύρια χαρακτηριστικά αυτού του πεζογράφου. Ό Θ. Μ. έξιστορεί κι άφηγείται, λογοτεχνοποιεί κι άναπαρυσταίνει, καινηριάζει και διδάσκει. Τό σέ θεατρικό μοτίβο μυθιστόρημά του έχει άναπόφευχτα κι ένα πολιτικό χαρακτήρα. Είναι μιá άποκαλυπτική μαρτυρία έμφύλιας Ιστορικής πτυχής όπου συγκρούεται ή λευτεριά με τή δουλεία, ή άθωότητα με τήν προδοσία, τó φώς με τó σκοτάδι, ή άνθρωπιá με τó έγκλημα. Τό έργο του έχει ιδεολογικό υπόβαθρο γιατί χωρίς αυτό πούναι ό κεντρικός πυρήνας της ύποδομής του, δέ μποροσε νά στεριωθεί. Θάταν σαν Ισχνό κι άνούσια σώμα, χωρίς τήν εύρωστη σάρκα. Τό είδος σέ μυθιστορηματικά πλαίσια και θεατρικά μέτρα, έχει πρωτοτυπία σέ μορφή, αλλά είναι δύσκολο στη δομή του. Τό «Μιά χούφτα Σάρκα» στην άρχή, δέν έχει τή δέουσα συνοχή του κυριαρχημένη. Ός σ' ένα σημείο χαλαρώνει, άνοσταίνει, κουράζει. Όμως όσο προχωρεί συγκινεί και συνεπαίρνει με τó ρεαλισμό

και τή δραματική διαπάλη των προσώπων. Μιά συγκλονιστική δράση έτερόκλητων στοιχείων, με άλεπάληλες συγκρούσεις που άπορέουν άπό τήν ψυχολογική διάθεση και παληκαροσύνη άγωνών ιδεολόγων, σέ αντίθεση με τά άπάνθρωπα κι έξοντωτικά μέσα που χρησιμοποιούν τά φτηνά κακοποιά κατακάθια της άθαιρεσίας και της βίας. Ό Θ. Μ. έπεξεργάζεται τó άντικειμενικό στοιχείο στην τέχνη, κι έχει διάλογο σφιχτό και κρουστό. Ένα θετικό και σωτήριο συμπέρασμα βγαίνει άπό τó έργο του (παρά τήν όποια άδυναμία) ότι: οί λαοί κατακουρασμένοι κι άπορφανισμένοι άπό τους άλληλοσπαραγμούς, και τó όργανωμένο έγκλημα του παλιού και σάπιου κόσμου, έπιζητούν τήν ειρήνη, τή συναδέρφωση, τήν ένότητα για πρόοδο και κοινωνική προκοπή.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΙΑΛΙΑΤΣΗ : «Ό Φράχτης».

Ποιητής βάθους και ίκανής δημιουργικής φαντασίας ό κ. Π. Λιαλιάτσης. Συστατικά στοιχεία της ποίησής του είναι: ή έπιλογή κι ή γοητεία της εικόνας με τόν έκστασιασμό ένός ούράνιου θεολογικού δέους κι ή έρευνητική ούσια με τήν αισθητική καταξίωση της ποιητικής τέχνης. «Στήν κορφή του μεγάλου ρίγους/ θά διαφεντεύαμε άπό κεί τ' άστρα / θά έπιτιμούσαμε τους άνέμους / θά διευθύναμε τους κεραυνούς... Όμως νά στο μονοπάτι τώρα / ούτε λάσπη ούτε σκόνη / τά σημάδια σβήνουν / τά σανδάλια μου σκίστηκαν στους βράχους / τά μάτια μου καίνε άπ' τó κλάμα του χαμού / τή γλώσσα μου φλογίζει ή δίψα». Η ποίησή του θυμίζει βιβλική ύφή, δείχνει φιλοσοφική διάθεση και μυστικιστική έξομολόγηση. Όμως κάποτε ή έλεγειακή μονοτονία, ζημιώνει τόν ποιητή, και τόν φέρει σ' άπαισιοδοξία για τ' άνθρώπινα. Αυτό μπορεί νά σημαίνει και κάποια άρνηση κι άντινομία για τις θέσεις των δημιουργών της έποχής μας. Δέν πρέπει και δέν έχει πάντα άξία, οί ποιητές κι οί λογοτέχνες νά καταπιάνονται στα έργα τους μεταπολεμικά στη χώρα μας μονάχα με τόν ύποκειμενικό άνθρωπο. Σήμερα δρούν σ' άλλες κοινωνίες οί συλογικοί κοσμογονικοί συνάνθρωποι. Γιαυτό κι έδώ, τó ξεμοναχιασμένο άτομο πρέπει νά συνδεθεί ψυχικά με τ' άγωνιζόμενο σύνολο. Ένας δικός μας ποιητής, άντί νά κλαψουρίζει τά χαμένα όνειρα, ή νά δραματίζεται άγγέλους, έχει τή δύναμη νά προβάλλει άντικειμενικά τή ζωή και τους ανθρώπους, και νά φέρει καινούργια μηνύματα, με τήν όποια μορφή της τέχνης του. Είναι έπιταχτικά άναγκαίο νά φωνάξει: κάτω ό θάνατος, και ζήτω ή ζωή. Αύτη ή παρένθεση θάχε τή θέση της άπ' άφορμή τó έργο ένός αξιόλογου νέου ποιητή. Ό κ. Π. Λιαλιάτσης μοιραλογεί τó σάπιο κόσμο των ψυχών, κι δραματίζεται μ' άγνά άνθρωπιστικά ιδεώδη ένα σωστό κι όμορφο καινούργιο κόσμο. Η ποίησή του είναι μιá εύλακή μυσταγωγία και μιá όμολογία του πόνου που

γενάνε τὰ ψυχοφόρα ἐγκόσμια. Ποίηση καλοπλασμένη καὶ μ' ἓνα ντύμα θρησκευτικῆς δεοντολογίας. Ὁ κ. Π. Α. μὲ δικό του τρόπο ἔχει σπουδαῖο καὶ καθάριο ταλέντο. Πιστεύουμε πῶς γρήγορα θὰ βρεῖ τὴ λαοφόρο τῆς κλασιᾶς ἀντικειμενικῆς τέχνης, μὲ τὰ κοινωνικά τῆς προβλήματα, καὶ τὶς ἀπαιτήσεις τῶν ἀνθρώπων τοῦ καιροῦ μας. Ἔτσι θὰ μπορεῖ νὰ ὑφαίνει μὲ τὸ αἶσθημα καὶ τὴ γνῶση τὰ αἷτια τῆς ἔλειψης ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν ἀγαθῶν σὲ μιὰν ἀναχρονιστικὰ ἀνιση κοινωνία.

ΓΙΩΡΓΟΥ Κ. ΓΑΤΟΥ : «Ἱστορία τῶν Ἰωαννίνων» καὶ «Ἀνέκδοτο ὑπόμνημα τοῦ Δελμούζου πρὸς τὸ Βενιζέλο».

Στοὺς εὐσυνείδητους καὶ προοδευτικοὺς συγγραφεῖς ἀνήκει ὁ κ. Γ. Κ. Γατος. Πνευματικὸς ἀνθρώπος μὲ συναίσθηση εὐθύνης. Ἐρευνεῖ, σταχυολογεῖ καὶ ἀποθεματίζει τὰ ἱστορικά γεγονότα. Στοχάζεται σωστὰ καὶ κρίνει δίκαια. Ἀπ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ παρουσίασε πρόσφατα δύο βιβλιαράκια του. Τὸ ἓνα ἱστοριοδιφικὸ, καὶ τ' ἄλλο πολιτικοῖστορικὸ. Ἀντικείμενο τοῦ πρώτου εἶναι ἡ πόλις τῶν Γιαννίνων, μὲ συνοπτικὰ τὰ στοιχεῖα καὶ συνθέτουν χρονολογικὰ καταγωγές καὶ ἐξελίξεις, κυριαρχίες καὶ κατοχές παρὰ τῆ μακραιωνῆ ἱστορικῆς διαμόρφωσης. Ἐνα ἐγκόλπιον καὶ παρελαύνουν ὀνόματα τόπων, καταχτητῶν, τυράνων, πατριωτῶν καὶ ἀγωνιστῶν, ἀπὸ τὸν 6ο αἰῶνα ὡς τὴν τελικὴ τῆς ἀπελευθέρωσης. Πῶς τ' ὄνομα τῆς πόλης μας «Ἰωαννίνη» τὸ 879 πρωτοβρέθηκε σὲ Σύνοδο στὴν Κωνσταντινούπολη. Κι ὕστερα τὸ 10ο αἰῶνα μετονομάστηκε σὲ «Ἰωαννίνα» ἀπὸ ἓναν πρώτο Δεσπότη ἢ ἀπὸ τὴν Ἄννη Κομνηνὴ. Εἶναι πολλές οἱ ἐκδόσεις γι' αὐτό. Ἡ διαδοχικὴ κατοχὴ τῶν διαφόρων πειρατῶν τῆς ξηρᾶς. Καὶ ἦταν παρα πολλοὶ ἐκεῖνοι καὶ κατὰ καιροὺς τινε καταχτησαν: Ρωμαῖοι, Βενετσιάνοι, Νορμανδοί, Βιζαντινοί, Τουρκαλβανοί, Γερμανοί, Ἴταλοι, καὶ τῶσοι ἄλλοι Ἀγαρινοὶ μαγαρίσαν μὲ τὸ κνοθτο καὶ τὸ πέλμα τους τὴν ὁμορφὴν πόλις τῆς Ἡπείρου. Τὰ δὲ Δεσποτὰτα καὶ γενικὰ τὸ Βιζαντιο μᾶς ἔφερε χρόνια καὶ χρόνια πίσω. Ὁ κ. Γατος τιμῆσε μὲ τὸ κῶνημα τοῦτο τ' ἀγαπημένα Γιάννινα καὶ ἡ ἱστορία τοῦ χρωστᾶται τὴ δικὴ τῆς τιμῆ.

Τὸ ἄλλο.—ἀνάτυπο ἀπὸ περιοδικό.— εἶναι ἓνα ἰσχυρὸ ντοκουμέντο, μιὰ συγκλονιστικὴ μαρτυρία τῶν ὄσων κακῶν διαδραματιστικῶν ἀπὸ τὴν ἀντιδραστικὴ φιλομοναρχικὴ τῆς, τότε, ἀπὸ τὸ 1909 ὡς τὸ 1920. Ἀποκαλυπτικὰ στοιχεῖα τῶν πικρῶν κορυφαίων πρωτοκόρων τῶν ἀγῶνων γιὰ τὴν ἐπιβολὴ καὶ ἐπικράτηση τῆς Δημοτικῆς μας γλώσσας καὶ τῆς μορφωτικῆς ἀναγέννησης τοῦ λαοῦ μας. Μορφές σὰν τοῦ Γληνοῦ, τοῦ Δελμούζου, τοῦ Τριανταφυλίδου κ.ά. Γράμμα τοῦ δευτέρου πρὸς τὸ Βενιζέλο, ἀληθινὸ, διδακτικὸ. Ὅλ' αὐτὰ ἔρχονται σὲ φλογερὴ ἐπικαιρό-

τητα καὶ θλιβερὴ ὁμοιότητα μὲ τὴ σημερινὴ κατάστασι στὴν πατρίδα μας. Σ' αὐτὸ τὸ γράμμα τὸ μεγάλο, ξεσκεπάζεται τὸ μουχλιασμένον συντηρητικὸ, βαριά ἐπιζήμιο, κροδοτικὸ καὶ ἀνομοιογενὲς συνόθηλευμα τοῦ λεγόμενου «φιλελευθερισμοῦ» τῆς μεγαλοαστικῆς τάξης, καὶ παιζεῖ διαρκῶς τὸ παιγνίδι τῆς χελώνας. Ἡ ἱστορία ἐκείνη ταιριάζει ἀπόλυτα μὲ πρόσωπα καὶ πράματα τῆς τόσο τραγέλαφης σημερινῆς πολιτικῆς πραγματικότητος τοῦ τόπου μας. Ὁ κ. Γατος μ' αὐτὲς τὶς ἐργασίες του ἐπιτελεῖ ὑπέριστα διαφωτιστικὰς πράξεις πᾶνω στὴν ἀξιοποίηση καὶ προβολὴ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας.

ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΒΙΔΑ : «Σπίθες στὸ Μάρμαρο».

Ὁ κ. Γ. Καραβίδας ἡπειρώτης δάσκαλος ἀλλὰ καὶ κοιητῆς καὶ ἀνθρώπος ἐχτὸς ἀπ' τὶς συνεργασίες του μὲ ποιήματα στὸ «Ἐλ. Πνεῦμα» καὶ σ' ἄλλα περιοδικὰ, ἐπισφράγισε τὴν κοιητικὴν παρουσίαν του καὶ μ' ἓνα κοιητικὸν βιβλιαράκι μὲ τὸν παραπάνω τίτλο. Ἡ κοιησίς του ἔχει πολλὰ χαρίσματα. Λεπτὸ αἶσθημα συνιφασμένον μὲ τ' ὄνειρο καὶ τὴν πικρὴ ἀνάμνησι. Ἐνα μοιρολόγι γιὰ τὸν ἀπελευθέρωτο παρὰδεισο τῆς γενιᾶς του. Καὶ τοῦτος ὁ κοιητῆς εἶναι ἓνας κεντητῆς συμπαθητικῶν εἰκόνων πᾶνω στὸ ταμπλό τοῦ ζωικοῦ μας κόνου. «Ἐφυγα πᾶν κατὶ καὶ δὲν ὀπῆρξε ποτὲ καὶ σ' ἓνα μέρος τ' οὐρανὸν μὲ συνεφένια πεντάγραμμα τόνισα τὸ παρελθὸν στὴν πικρὴ ἐλεγεία». Ὁ Γ. Κ. εἶναι ἓνας ἀγνὸς λυρικοδραματικὸς δραματιστῆς, καὶ ζεῖ ὀλοψυχα τὴν ποιησίαν καὶ τὰ τραγικὰ γεγονότα τοῦ παρόντος. Ἀγωνίζεται πολὺ νὰ λειτουργεῖ τὸ στίχο. Στὸ μεγαλύτερον μέρος πετυχαίνει. Ὅμως ὅπου ὑκάρχει ἀνάγκη στὸ θέμα τῆς ἀδιάκοπης εἰρμολόγησις, ἡ ὑπερβολικὴ ἀφαίρεσις ζημιώνει. Παντὼς ὁ κοιητῆς ἐκφορᾶται ἐντὸν τ' ἀντιπολεμικὰ του αἰσθήματα, καὶ μάλιστα μ' ἓνα δικὸν του τρόπο. Αὐτὴ εἶναι ἡ ξεχωριστὴ μορφικὴ ἀξία σὲ κάθε νέον κοιητῆ. «Ὁ Ἥλιος ἔγινε σήμερον μιὰ δροσοστάλα κελώρια σὰ νάκλαψ' ὁ θεὸς μετανοημένος γιὰ τὸ φαντάρου καὶ γύρισε μὲ τὰ ποδάρια τοῦ θανάτου. Τώρα καὶ θὰ βροῦμε δάκρυ νὰ κλάψουμε κάλι τοὺς νεκροὺς μας. Τοῦτο τὸ φέρετρο βιθίστηκε στὶς λίμνες τῶν ματιῶν μας ἐκτοκίζοντας τὸ δάκρυ μας πρὸ ἀπὸ τὸν κόνον». Ὁ Γ. Κ. ἔχει γνήσιον ταλέντον καὶ θὰ ἐξελιχτεῖ, ἀσχετὰ ἀν' λίγους ἀδυναμίας στὴν ἀρχικὴν του πορεία παρουσιάζουν δυσκολία στὴν δομὴ ἢ στὴν ἀμεσότητα τῆς συγκίνησης. Κι εἶναι καθὼς ἡ εὐαισθησία του σιγὰ σιγὰ θὰ τιθασευτεῖ καὶ θὰ κυριαρχήσει καλύτερα ὁ ἔλεγχος τοῦ μέτρου. Ἐξέχωρα καὶ ἀπὸ μελαγχολικὰς μονοτονίας. Ἡ ποιησίς του κ. Καραβίδα εἶναι ἀληθινὴ γιὰτὶ πηγάζει κατευθείαν ἀπὸ τὰ μεγάλα γεγονότα καὶ προβλήματα τοῦ καιροῦ μας. Ἐχει ἀκόμα καὶ φι-

λοσοφική διάθεση, κι άλλα αξιόλογα χαρακτηριστικά γνωρίσματα.

ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΒΑΡΝΟΠΟΥΛΟΥ: «Μικροί Κύκλοι».

Από τη Βέροια μās έστειλε την ποιητική συλλογή του ό κ. Σ. Σ. Κι είναι μάλλον ή πρώτη. Μέσα σ' αυτή τραγουδάει σέ παραδοσιακό μοτίβο, άναμνήσεις έθιμα και κόσμους πού χάνονται. Μιά στιχουργία λαϊκιστική στο είδος της, ντυμένη μ' εύγενικά αισθήματα. Πολλή σχέση με την πραγματικότητα, αλλά και πολλά χωρίς ιδέες. Ένας άσυγκράτητος λυρισμός πού πνίγει έδω κι εκεί μία τρυφερή αισθηματικότητα. Τα μέτρα της ποίησης χρειάζονται χρόνο και πειθαρχία. Σε μερικά σημεία έλαφρώνει ή στιχοπλοκή με την κοινοτοπία της. Ό κ. Σ. Σ. δέ φαίνεται από τούτη τη συλλογή νά 'χει ένιαία προσωπική έκφραση, δηλαδή μιάν άνανεωμένη και στέρεη, δική του μορφή. Από κείνες πού προσμένει ή Κοινωνία μιās εποχής νά ξεχωρίσει· κι ή Ιστορία της Τέχνης νά καταγράψει. Λείπει ή σφραγίδα μιās γνησιότητας. Έπιδράσεις από Βάρναλη (παρωδία «Ταβέρνας» και «Ένας Όδυσσέας»). Το ποίημά του «Μάσκα» άφομοιωμένο από Κάλβιες και Καβαφικές έπιροές. Πέρα όμως άπό' αυτά, οι προθέσεις του είναι άγνές και πατριδολατρικές. Η συλλογή του είναι ένας ύμνος, μιá άγάπη για τον τόπο του την Ήμαθία, τη Βέροια, τους κάμπους τά βουνά, τον άπλό εργαζόμενο λαό της. Έχει και δυό ιδιαίτερα γνωρίσματα 1) την είλικρίνεια, και 2) ένα άποκαλυπτικό ρεαλισμό της ψυχικής άδυναμίας των συμβιβασμών και της φυγομαχίας του σημερινού δικού μας ανθρώπου, πού έμεινε κενός από πίστη και συνείδηση στα ζωτικά συμφέροντα του συνόλου. Αν όλ' αυτά είναι δύσκολο νά μετουσιωθούν σε πρωτότυπη ποίηση, ή άποφθεγματοποίηση των σκέψεων και των αισθημάτων του κ. Σ. Σβαρνόπουλου ίσως μπορούσε νά έκφραστεί και ν' άποδώσει καλύτερα με τον πεζό λόγο.

ΑΝΕΣΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ: «Τό Ξενοδοχείο και τó Σπίτι»—«Μέθοδος Άναπνοής»

Από τη Σαλονίκη μās έστειλε τά βιβλία του. Ένας νέος ποιητής με κάποιο ταλέντο. Στο «Ξενοδοχείο και τó Σπίτι» έχει μικρά πεζογραφικά σκίτσα, πούναι πιότερο συμβολικά, με κάποια άλληγορία. Ένας πόνος για τον ξεκληρισμένο κι άδικημένο άνθρωπο. Ένα πικρό αίσθημα του μεταπολεμικού, ως ποδμε, Όδυσσέα, πού θαλασοδαρμένος από τά κύματα του διχασμού, ή της κρατικής άστοργίας άπέναντι στον πολίτη, νοσταλγει τη χαμένη του Ίθάκη. Ό κ. Α. Ε. έχει ίκανότητα περιγραφής, μά στη γλώσσα πρωτόλειος δέν άποδίνει με κάποια συνοχή την άφήγηση. Καθαρός σε εικόνες. Προλέγει τά συμπεράσματα και πέφτει σε περιοχή δημοσιογραφίας. Η ξηρή έξιστόρηση ένός γεγονότος δέ δικαιώνει την Τέχνη. Χρειάζεται πολλά κι ή εξέλιξη στην ύπόθεση, κι ό διάλογος, κι ή σ' άνάλογα αισθητικά μέτρα άφαίρεση. Δέν του λείπει ή παρατηρητικότητα. Πάντως ή πεζογραφία θέλει έπίμονη και στρωτή δουλειά σε γλώσσα και ψυχολογία.

Αντίθετα στη «Μέθοδο Άναπνοής» (Ποιητική Συλλογή του) συγκινεί άμεσα ό κ. Ευαγγέλου μ' ένα αυθόρμητο βιωματικό στίχο. Η ποίησή του,—όχι καθαρή ποίηση—μοιάζει σαν άπλή κουβέντα. Άλλά σε κερδίζει. Σου μιλάει στην καρδιά, άπλά, είλικρινά, έξομολογητικά. Ό,τι έχει νά έκφράσει, τό πετυχαίνει μ' αυτή την πεζολογική του (πολλές φορές) ποίηση. Οι στίχοι του κυλούν άβίαστα άπαλά δραματικά. Πιάνει άγχώδη ψυχικά προβλήματα στον άπομονωμένο άνθρωπο. Η όποια έλευθεριότητα της γλώσσας στην ποίηση μερικές φορές συγχωρείται. Από τά βύσανα και τους κατατρεγμούς του λαού μοιρολογεί: «Χρόνια στην έξορία δύσκολα / δίχως πατρίδα / άστεγος και γυμνός, με τσάκισαν...». Συνεχίζει στά ξεριζωμένα ιδανικά, και καταλήγει με τον προσφιλή τ' άληθινού ποιητή κοινωνικό καημό για φίλωση, ένότητα κι ειρήνη: «Καιρός πιά νά μιλήσουμε οί δυό / καιρός σά φίλοι πιά νά δώσουμε τά χέρια». Ό κ. Α. Ευαγγέλου έχει μιá παραστατική παρησία, και σιγά σιγά μπορεί νά δημιουργήσει δική του καλή ποιητική μορφή.

Λ. Μάλαμας

Μέτιν πειθῶ τῶν ἀριθρῶν

* Στὴν Ἑλλάδα ἡ καλλιέργεια τοῦ σιταριοῦ καλύπτει περὶ τὰ 10.000.000 στρέματα τὰ ὁποῖα ἀποδίνουν γύρω στὰ 2.000.000.000 τόνους ἐτήσια παραγωγή.

* Στὴ Ρουμανία γιὰ τὰ κοινωνικὰ καὶ μορφωτικὰ ἔργα οἱ κρατικὲς ἐπενδύσεις ἀνέρχονται σὲ 23,6 δισεκ. λέι ποῦ ἀντιπροσωπεύουν 4.000 λέι κατὰ οἰκογένεια.

* Στὶς Ἡν. Πολιτείες κάθε 1 λεπτὸ τῆς ὥρας κλέβεται κί ἓνα αὐτοκίνητο. Καὶ κάθε 28 δευτερόλεπτα γίνεται καὶ μιὰ διάρρηξη.

* Μέσα σ' ἓνα χρόνο διαδραματίστηκαν 115.000 αὐτοκτονίες σὲ 80 κράτη.

* Στὴ Λαϊκὴ Κίνα βγαίνουν ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια κάθε χρόνο 85.000 φοιτητές. Ἀπ' αὐτοὺς τὸ 1/3 εἶναι μηχανικοί, τὸ ἄλλο τρίτο παιδαγωγοὶ καὶ τὸ τελευ-

ταῖο τρίτο τὸ μοιράζεται σὲ γιατροὺς, ἀγρονόμους καὶ φυσικοὺς ἐπιστήμονες.

* Τρεῖς Ἄγγλοι μυλόφοδοι σύμβουλοι στὴν Η.Ε.Μ. τῆς Ἀθήνας εἰσπράτουν συνολικοὺς μισθοὺς 2 ἑκατ. τὸ χρόνο.

* Στὰ 1949 δταν ἡ Κίνα ἔγινε λαϊκὴ τὰ 90% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἦταν τελείως ἀγράμματοι. Σήμερα ἀπὸ τὰ 650 ἑκατομ. στὶς πολιτείες μόνο σὲ 24 ἑκατομ. περιφρίσθηκε ὁ ἀναλφαβητισμός.

* Στὸ 13 Πανεπιστήμια τῆς Ρουμανίας φοιτοῦν 123.000 φοιτητές.

* Οἱ ἐξαφανισθέντες Ἀμερικανοὶ στὴ χρονιά τοῦ 1965 ἀνέρχονται σὲ 4.000.000.

* Στὶς Ἡν. Πολιτείες 30 μὲ 40 ἑκατ. ἄτομα εἶναι φτωχοὶ μὲ ἐτήσιο εἰσόδημα κάτω τῶν 120.000.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΣΤΙΣ Η.Π.Α.

Ἐνα βράδυ, πρὶν υἱοθετηθεῖ ἡ Διακήρυξη τῆς Ἀνεξαρτησίας, ὁ Τζῶν Ἄνταμς τῆς Μασσαχουσέτης ἔγραψε στὴ σύζυγό του: «Εἶμαι καλὰ ἐνημερωμένος γιὰ τὸ μόχθο, τὸ αἶμα καὶ τὸ θησαυρὸ, ποῦ θὰ μᾶς κοστίσει νὰ διατηρήσοιμε αὐτὴ τὴ Διακήρυξη».

Καὶ οἱ 55 ἄνδρες ποῦ ὑπόγραψαν μαζί του ἦταν ἔξ ἴσου προετοιμασμένοι νὰ πληρώσουν ὁποιαδήποτε τιμὴ. Καὶ πλήρωσαν σι' ἀλήθεια:

● Τὸν Ρίτσαρντ Στόκτον τῆς Νέας Ἰερσέης τὸν πρόδωσαν, τὸν ἔσυραν ἀπ' τὸ κρεβάτι του καὶ τὸν ἔρριξαν στὴ φυλακὴ οἱ ἐχθροί. Πέθανε πρόωρα στὰ 51 χρόνια μὲ σπασμένη ὑγεία ἀπὸ τὴν κακομεταχείριση στὴ φυλακὴ.

● Στοιὺς Λάιμαν Χόλτ καὶ Τζῶριζ Γουῶλτον τῆς πολιτείας Γεωργίας ἔκαμαν κατάσχεση τῆς περιουσίας καὶ τοὺς φυλάκισαν.

● Τοῦ Οὐίλλιαμ Χουίπλ τοῦ Νιού Χάμσάιρ θρημάτισαν τὸ πόδι του μὲ σφαῖρα στὴ μάχη τοῦ Ρόουντ Ἀϊλαντ. Ὑστερα ἀπὸ λίγους μῆνες ἐπέστρεψε στὸ Κογκρέσο μὲ ξύλινο πόδι.

● Ὁ Τζῶν Μόρτον τῆς Πενσυλβανίας πέθανε σὲ ὀχτῶ μῆνες, ἀφοῦ ὑπόγραψε τὴ Διακήρυξη ἐξαστρακισμένος ἀπὸ φίλους καὶ συγγενεῖς.

● Τὸν Τζῶν Χάρτ τῆς Νέας Ἰερσέης τὸν ἔδιωξαν ἀπὸ τὸ πλευρὸ τῆς ἐτοιμοθάνατης γυναίκας του, ἐσκόρπισαν τὰ 13 παιδιὰ του, κατάστρεψαν μὲ φωτιὰ τὸ ἀγρόκτημά του, ποῦ εἶχε ἔκταση 400 στρέματα καὶ τὸν ἴδιο τὸν ἀνάγκασαν νὰ ζήσει (σὲ ἡλικία 65 ἐτῶν) σὰν πρόσφυγας.

● Τοῦ Φράνσις Λιούις τῆς Νέας Ἰόρκης τοῦ λήστεψαν τὸ σπῆτι του καὶ τὸ ἔκαψαν. Ἀλλὰ τὸ χειρότερο ἦταν ποῦ πῆραν τὴ γυναίκα του αἰχμάλωτη καὶ τὴν ἔκλεισαν σὲ μιὰ βρωμερὴ φυλακὴ. Ἀποτέλεσμα τῆς σκληρῆς μεταχείρισης ἦταν νὰ πεθάνει μέσα σὲ δυὸ χρόνια.

Μὰ γιὰ ν' ἀπαριθμήσει κανεὶς τοὺς ἠρωες ποῦ πλήρωσαν τόσο ἀκριβὰ καὶ στὶς Ἡν. Πολιτείες τὸ κόστος τῆς ἐλευθερίας «οὐκ ἔστι» ἀριθμὸς.

Μετάφραση ἀπὸ τὸ «Γκάιτε Πόουνο»

Κ. ΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΓΙΑΝΝΙΝΩΝ

Καμιά δύναμη δὲ μπορεῖ πιά ν' ἀναχαιτίσει τὴν πρόοδο τῆς σύγχρονης παιδείας καὶ ἐπιστήμης τῶν λαῶν. Πάνω σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα καταλήγει ἡ κριτικὴ ἀλήθεια, γιὰ ἓνα θετικὸ καὶ ἐλπιδοφόρο μέλλον, ποῦ θὰ κάνει τοὺς λαοὺς νὰ ζοῦν μ' ἐπάρκεια ἀγαθῶν καὶ κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Μ' αὐτὲς τὶς προοδευτικὲς βάσεις θεμελιώθηκε πέρυσι καὶ ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τῶν Γιαννίνων. Στὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα τοῦ βίου τῆς σημείωσε θαυμάσιες παιδευτικὲς ἐπιτεύξεις.—Οἱ καθηγητὲς τῆς διαλεχτοί, μὲ πολὺπλευρὴ μόρφωση καὶ ἄρτια συγκρότηση, ὀδηγοῦνε τὴ φοιτητικὴ τους Νεολαία σὲ ρόδινοὺς ὁρίζοντες καὶ πλατιῆς λεωφόρους ἰδεῶν, σὲ σωτήριες ἀνθρωπιστικὲς καὶ ἐπιστημονικὲς γνώσεις, γιὰ ἓνα ἀληθινὰ προοδευτικὸ καὶ πολιτισμένον κόσμον. Τὸ «Ἐλεύθερον Πνεῦμα» συγχαίρει θερμὰ τὰ στελέχη τῆς Σχολῆς, καὶ ἰδιαίτερα τὸ φωτεινὸν καθηγητὴ ὑπέρμαχο δημοτικιστὴ κ. Καρατζᾶ ποῦ διδάσκει καὶ ξανοίγει διάπλατα τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ μας τὴ διαδοσὴ τῆς (βασικῆ προϋπόθεσις τῆς νέας παιδείας) μὲ τὸ πνεῦμα τῆς οὐσίας τῆς λευτεριᾶς καὶ τῆς ἀλήθειας. Συντελεῖται λοιπὸν μιὰ σωστὴ διαπαδαγωγὴ ἀπὸ ἀνώτερη Σχολή, παράδειγμα γιὰ μίμηση γενικώτερο. Ἔτσι μόνον ἐλπίζουμε σίγουρα γιὰ μιὰν αὐριανὴν καινούργια πατρίδα καὶ εὐτυχησμένη κοινωνία.

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ

Μέσα στὰ τόσα ξεπουλήματα πανίερων χώρων καὶ πολῦτιμων κειμήλιων τοῦ ἔθνους μας σὲ ξένους ἀφεντάδες, ποῦ ἀγοράσανε τὴν πύμορφη παραλιακὴ καὶ νησιώτικη γῆ μας... δὲν ξέρομε τί εἶδους κέντρο ἐγκαθίδρυσαν πρὶν λίγο καιρὸ καὶ στοὺς Δελφοὺς. Ὅλα γίνονται «τουρλοῦ» τοὺς τελευταίους μῆνες σ' αὐτὴ τὴ χώρα ποῦ ἀνθεὶ φαειρὰ ἡ ἀναισθησία. Οἱ πιδ ἀνοσιουργηματικὲς ἱεροσυλίαι. Οἱ πιδ ἐπιτήδειες καὶ ἀυθαγρετες οἰκαιοποιήσεις. Τὰ

πιδ γελοῖα ἐπιδειχτικὰ σουλατσαρίσματα. Ὅμως αὐτὰ μιὰν ὥρα, δταν ὁ κυρίαρχος λαὸς γίνεῖ νοικοκύρης στὸν τόπο του, θὰ τὰ σαρώσει μὲ ἠλεκτροσκουπες πλατιές. Ὅσοι ἀπίθανοι ἐπιδείχτηκαν πρόσφατα στοὺς Δελφοὺς (δλα τάχε ἡ φατιμέ...) δὲ θάχαν ἀσφαλῶς καὶ κάνα προηγούμενο, μήτε τὸ νόημα τῶν Δελφῶν καὶ τὸ παρελθὸν καὶ τὴν ἀξία τους δὲ θάξεραν. Καὶ τὸ θλιβερότερο εἶναι διὰ ἔχει λείψει κάθε ἴχνος σεβισμού καὶ ἱστορικῆς ἐπίγνωσης καὶ ἀπέναντι μάλιστα σὲ φίλους συνεργάτες καὶ συγγενεῖς τοῦ μεγάλου μας ποιητῆ Σικελιανοῦ συγγραφεῖς καὶ ἀγωνιστὲς τῆς Δελφικῆς ἰδέας, ποῦ εἶναι συνδεμένοι μὲ αἷμα καὶ μὲ πνεῦμα μὲ τοὺς Δελφοὺς σὰν τὸν ποιητὴ Φοῖβο Δέλφη, τὸν ἱστορικὸν συγγραφέα Τάκη Λημόπουλο κ.ἄ. Αὐτοὶ ὄχι μόνον δὲν προσκλήθησαν ἀπὸ τοὺς θιασῶτες τῶν φτηνῶν πανηγυριῶν καὶ ὄψιμοὺς δελφομανεῖς καὶ κάπηλους ἐπιδειξίαις τῆς ἡμέρας, ἀλλ' ἀγνοήθησαν ὁλότελα. Ὅπως καὶ νάχουν τὰ πράγματα, ἱεροὶ ἱστορικὸι χῶροι σὰν τοὺς Δελφοὺς πρέπει νὰ βροῦν καὶ θὰ βροῦνε κάποτε τὸν πανανθρώπινον καὶ ἀδερφικὸν ἑνωτικὸν προορισμό τους.

Η ΓΙΑΝΝΙΩΤΙΚΗ ΜΑΝΤΟΛΙΝΑΤΑ

Ἐνα ἀναβιωμένο μουσικὸν συγκρότημα μαντολινάτας στὴν πόλη μας, ἀποτελεῖ καμάρι καὶ συμβολὴ στὸ σεβασμὸ μιᾶς μορφικῆς παραδοσιακῆς μας κληρονομιάς. Καλλιεργεῖται καὶ προβάλεται ἡ μουσικὴ ἀγωγή, καὶ ἡ εὐαισθησία τοῦ φιλόμουσου κοινοῦ. Ἡ δίσπα τῆς μουσικῆς εἶναι τάση ἐξευγενισμού τῆς ψυχῆς. Ἡ πολύτονη μορφικὴ ἐπίδοσις τῆς μαντολινάτας ἔχει μιὰ περίσια χάρι, φτάνει νὰ εἶναι συχνὰ ἐμφανίσιμη καὶ ἀποδοτικὴ στὸ κοινόν. Συγκροτημένη καὶ ὀργανωμένη, ὅπως τὴν παρουςίασε πρόσφατα στὶς ἐπιδείξεις τοῦ Λ. Ἑλληνίδων, ὁ κ. Πάνος Παρθενίου ποῦ φλέγεται ἀπὸ τὸ ζῆλον καὶ τὴ μουσικὴν του ἐμπειρία, νὰ πραγματοποιεῖ ὅ,τι μπορεῖ στὸν τομέα αὐτῆς τῆς ἰδιόμορφης μουσικῆς καλλιτεχνίας. Τὸν συγχαίρομε γιὰ τὶς προσπάθειάς του.

ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΣΧΟΛΙΑ

Γρίπες και τεμενάδες

Στὸ ὑδροκέφαλο Ἄστυ τῆς παλλάδας, φωλιάζουν παραδιχασμένοι οἱ γεροντότεροι ὑστερικοί μας συγγραφείς. Διδάσκουν τὴν τάχα, ἀπὸ πολιτική, ἀνεξάρτητη καὶ λεύτερη τέχνη, μὲ τέτιο καιροσκοπισμὸ, γιὰ νὰ κερδίζουν ὄφικια, νὰ ἐκμεταλεύονται καταστάσεις. Κι ὡς τὰ γεράματα δὲ μποροῦν νὰ κορέσουν τὸν ἀπύθμενο ἀτομισμὸ τους. Ζοῦν πάντα μακριὰ ἀπὸ τὴν οὐσιαστική καὶ πραχτική ἀγάπη τοῦ συνόλου.

Ἄρνητικοὶ ἐστὲν. Συντηρητὲς τῆς πνευματικῆς μας κακοδαιμονίας. Κάνουν ἀφ' ὑψηλοῦ θεωρήσεις τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης. Ἡ καὶ λουφάζουν ναρκωμένοι σὲ μόνιμες χειμερινὲς λιποσαρχίες. Οἱ νέοι λοιπὸν συγγραφεῖς τι ζητᾶν ἀπ' αὐτοὺς καὶ σέρνονται τεμενάδικα στὰ σαλόνια; Ἡ στὰ πρωτοκαθεδρικά γραφεία τους, σ' ἐκδοτικὲς ἐπιχειρήσεις; Πουλᾶν κολακίες, ἀκοῦνε ξερόβηχες καὶ φτερονίσματα ἀπὸ γριποειδῆ φιλοτομαριστικά ποιόντα... κα ἀλλάζουν τὰ μαντηλάκια τους.

Κι ἡ εἰκαμψία σοῦρνεται
κι ὁ τεμενάς γλίφει τὸ χῶμα!!

Τουρίστες τῆς πείνας

Πολλὰ ἀφελείται ὁ τόπος ἀπὸ τὸν τουρισμὸ. Σὲ πολλὰ μέρη τὰ ἔσοδα αὐτά, ἀνθίζουν τὴ μαραμμένη οἰκονομική ζωὴ. Ἄλλ' «οὐδὲν καλὸν ἀμιγὲς κακοῦ». Ἡ Ἀθήνα δὲν ἀπογλυτώνει κι' ἀπὸ τὴν πείνα μερικῶν εὐρωπαϊῶν τουριστῶν... τῆς κακίας ὥρας!! Ἔτσι οὐ νὰ μὴ ἀπολείπει ἡ ζητιανειὰ κι' ἡ ἀλητεία. Ἄλωστε, ἡ χώρα μας φημίζεται γιὰ τὸ «μπάτε σκύλοι...». Πολλὲς περιπτώσεις «ρεμπροσκέδων» τουριστῶν βλέπουμε νὰ γυρίζουν φορτωμένοι μὲ τὰ σέα τους, ἀπλῆτοι, ἀξύριστοι κι' ἔλεεινοὶ στοὺς δρόμους τῶν μεγαλουπόλεων.

Ἐγραψαν μάλιστα οἱ ἐφημερίδες καὶ πῶς λιποθύμησαν ἀπὸ τὴν πείνα. Τίποτα δὲν εἶναι παράξενο στὴ χώρα τῆς παραξενιάς καὶ τῆς φτηνῆς φιλοτιμίας. Εἶδαμε στὴν πλατεία Συντάγματος τουρίστες ζητιάνους, νὰ κάθονται καὶ νὰ τοὺς πετᾶνε οἱ ρωμιοὶ φιλέσπλαχοι τὶς δεκαροδοραχ-

μοῦλες, βλέποντας τὴν κολλημένη ἐτικέτα μὲ δικὰ μας γράμματα μπροστὰ τους: «Μείναμε» ἢ «εἴμαστε μπατηρημένοι». Ἄφροίμ!! Τουρισμὸς μὲ οἰχτο κι' ἐσπλαχνία!!

Ἱεροσυλίες

Στὸ χειρουργικὸ τμήμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ στὴν Ἀθήνα, κατάφυγε ἓνας πάμφτωχος πολίτης γιὰ νὰ τοῦ βγάλουνε τὸ ἓνα μάτι...

Κι' ἐκεῖ ποῦ ὁ ὀφθαλμοπαθὴς προσδοκοῖσε ἀμέριστη φιλανθρωπινὴ στοργὴ στὸ παράρημα αὐτὸ τῆς εἰεργετικῆς διεθνούς ὀργάνωσης, τοῦ ζήτησαν φεῦ!.. τί θὰ λέγατε! χαρτί φρονημάτων!! Κατακαημένε Ἐρ. Ντυνὰν θὰ τρίζουν τὰ κόκαλά σου ἀπὸ τὶς ἱεροσυλίες τῶν φορέων τοῦ ἀνθρωπισμοῦ σου!..

Κριτικὲς «μαλιφατούρες»

Οἱ μονόπλευρες μονολιθικὲς καὶ ψευδοισθητικὲς κριτικὲς σ' ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ τῆς Ἀθήνας γιὰ λογοτεχνικά βιβλία ποῦ οὔτε κὰν διαβάζουν οἱ λιποτάχτες συφερολόγοι καὶ ριψάσπιδες ἀστοὶ κι' οἱ ἀνακόλουθοι ὑποκριτὲς καὶ κλικαδόροι «προοδευτικοὶ» δὲν ὑπολογίστηκαν ὡς τώρα ἀπὸ τὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ. Τὸ λαὸ τὸν ὀρφάνεψαν καὶ τὸν ἀποξένωσαν ἀπὸ τέτιες «πολυτέλειες». Ἀλλὰ σιγὰ - σιγὰ θὰ βρεῖ κάποτε στίγος ὁ λαὸς τὸν ἑαυτοῦ του, ἀνακαλύπτοντας μονάχος του τὰ ἔργα τῆς ἀληθινῆς λογοτεχνίας ποῦ τότε θρέφουν. Καὶ τότε, θὰ ἐκτιμήσει σωστὰ τὶς θέσεις καὶ τὶς ἀξίες τῶν λογοτεχνῶν μας. Συνακόλουθα θὰ καταδικάσει τὶς περισσότερες ἀπ' αὐτὲς τὶς κριτικὲς «μαλιφατούρες» μὲ τὴ μομφὴ τῆς ἀνυποληψίας... γιὰ τὰ σκουπίδια τῆς ἱστορίας.

Σαράκια κι' ἀποστήματα

Ἡ ἀτομικιστικὴ συμπεριφορὰ κι' ἡ ἀνταγωνιστικὴ τάση ν' ἀνέβει ὁ ἓνας ψηλότερ' ἀπ' τὸν ἄλλο μέσα στὴν κατάπτωση τῆς κοινωνίας μας ἔκανε γελοῖο τὸ φαινόμενον τοῦ «μεγαλικιοῦ». Οἱ τίτλοι καὶ τ-

ἀξιώματα ἔχασαν τὴν ἀξία τους. Κάθε μισοἔξυπνος ἢ κουτός, κάθε ἀνίκανος καὶ πονηρός, ἀνάξιος, γενίτσαρος καὶ ἐπιδειξίας ρωβιός, ἐπιδιώκει μὲ μανία καὶ ὑπεροψία τοῦ ἀθλιου ἀτομισμοῦ τὸ συμφέρον μὲ τὸ «μεγαλίκι»... γιὰ νὰ ἐκδικεῖται καὶ νὰ διατάξει. Τὸ «μεγαλίκι» αὐτό, εἶναι ἀρώστεια καὶ ἀποτελεσμα τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ ἐσωτερικὰ χρεοκοπημένου ἀστισμοῦ, ποῦ γιομίζει τὸν ἐθνικὸ μας, κορμὸ...πληγιασμένα ἀποστήματα καὶ σαράκια.

Νέος Βοναπάρτης

Ὁ κ. Φουλμπράϊτ τῆς Γερουσίας τῶν ΗΠΑ χαρακτηρίσε τὴν ποιότητα τοῦ φιλοπόλεμου ἀρχοντα τοῦ λευκοῦ Οἴκου (γράψε καλύτερα τοῦ μαύρου καὶ κατασκότινου (Οἴκου) κ. Τζόνσον, ὀλέθρια, γιομάτη «ἀνισοροπία, ἀλαζονεία καὶ τρέλλα» τὴν πολιτικὴ του ἐπικίνδυνα ἐγκληματικὴ καὶ ὅτι μοιάζει τὸ Βοναπάρτη ποῦ οἱ ΗΠΑ θὰ ἔχουν τὸ μοιραῖο τέλος τοῦ Βατερλώ... Δὲν ἰδρῶνει ὁμως ἰ' αὐτὸ τοῦ κ. ἀρχιτέξας προέδρου, γιὰ τὴν ἢ ΚΥΠ τοῦ πεντάγωνου ποῦ τοῦ ἀνάθεσε τὴν προεδρία σκοτώνοντας τὸν πρόεδρο τοῦ ἀμερ. λαοῦ Κένεντυ, τοῦ πασάλιψε τ' αὐτιὰ μ' ἄλυτο λιπὸς νὰ μὴ ἰδρῶνουν ἀπὸ πολεμικὲς φωτιές καὶ νὰ ξέρει μόνον... «τὸ γουδί τὸ γουδοχέρι».

Τερζάκης-φιλοσοφία καὶ σκοτάδια

Ἡ νερόβραστη καὶ στείρα φιλοσοφία τοῦ κ. Τερζάκη (ὑπέρμαχου τῆς χρυσῆς μετριότητος, τῆς μέσης κατάστασης, τοῦ τρίτου κόσμου) παραζάλισε τελευταία ὄσους παρακολουθοῦν τὶς ἐπιφιλίδες του. Στρίφνῃ, οὐτοπιστικὰ συγκριτικὴ καὶ σκοτεινὴ φιλοσοφία ποῦ τοῦγινε ἐρωμένη του Ἰουλιέτα... καὶ ἐκεῖνος ἱπποτικὸς Ρωμαῖος τῆς. Τοῦ Ρωμαίου λοιπὸν αὐτοῦ τῆς σκοτινῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἀριστοκρατίας τῶν Γραμμάτων μας καί... τῶν βασιλικῶν μεταλλῶν! τοῦ ταίριαζε ὁ τίτλος ἀντὶ τοῦ «Ρωμαῖος—Ἰουλιέτα καὶ τὰ σκοτάδια»... «Τερζάκης—φιλοσοφία καὶ σκοτάδια»...

Τὰ «πράσινα μάτια» καὶ οἱ ἀνεμιστήρες

Τὴν πρυτανοκαμωματοῦ μὲ τὰ «πράσι-

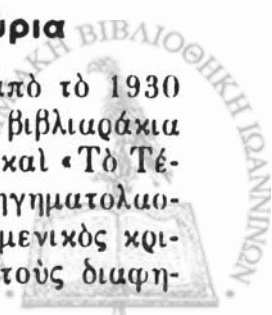
να μάτια» καὶ τὰ «σπαλέτι» κ. Ἄλκα Θρούλα τὴν ἀποκαλοῦν στὸ περιοδικὸ «Πνευματικὴ Κύπρος» πολὺ «σοβαρὴ κριτικὸ». Εἶναι πράγματι τόσο σοβαρὴ, ὄση σοβαρότητα ἔχει ἢ παγερὴ ἀδιαφορία τῆς γιὰ τὴ γύρω μας πραγματικότητα καὶ τὶς ἀλήθειες τῆς ζωῆς καὶ τῆς Τέχνης. Καὶ οἱ κριτικὲς τῆς ἔχουν τόσο κοπανιστὸν ἀγέρα... ὄσον παράγουν οἱ ἀνεμιστήρες στὰ ψηλὰ καὶ μεγάλα σαλόνια τῆς στὴν πλατεία Συντάγματος.

Ἄμπελοφιλοσοφίας τὸ ἀνάγνωσμα

Ὁ ἀκαδημαϊκὸς ἀμπελοφιλόσοφος, παλιὸς ἐξόριστος τοῦ Μεταξᾶ, ἀρχιμάγειρας σὲ νόθα ἐκλογικὰ συστήματα, τέως ὑπουργὸς λογοκριτῆς στὶς κότες τ' Ἀριστοφάνη, καὶ νέος βασιλ.-ἀντρας κ. Κ. Τσάτσος. Μὴ βασκαθοῦν καὶ καρδοπονέσουν κάτι «τζάκια» σὰν τὸ τσατσείκο τὸ τσιριμωκέϊκο κ.ἄ. πενεύει σὰν ὁ γύφτος τὸ καλύβι του, καὶ δταν τὸ βλέπει ἀκόμα νὰ πέφτει νὰ τὸν πλακῶνει. Πρόσφατα μᾶς σερβίρει κάθε τόσο τὴ φράση: «δημοκρατία δυτικῶν τύπου»... Ὅμως ὄσο καὶ ἂν ὁ κύριος αὐτὸς τῶν Κυριῶν... ὑποτιμάει τὴ νοημοσύνη τοῦ λαοῦ... ἐκεῖνος τοῦ βάζει τὸν κάξο του καὶ κάνει τὸ χαβά του. Μὲ ἀοριστολογίες καὶ φτιασιδώματα ὁ ψεύτικος λόγος δὲν πιάνει μπογιά. Ὁ λαὸς ξέρει καλά, πὼς ἢ δημοκρατία δυτικῶν τύπου(;) δὲ δίνει ἐλευθερία στὴν Κύπρον μας, δὲν ἀφήνει ἡσυχους τοὺς Κογκολέξους, ἐκμισθώνει καὶ δολοφονεῖ ὄπου βρῖσκει. Σκοτώνει τὸ λαὸ τοῦ Δομνίκου καὶ τοῦ Βιετνάμ. Ἀφερεῖ μὲ τὶς ραδιουργίες τὰ δικαιώματα τῶν δουλοπάροικων (κακιῶρα καὶ ἐμᾶς!) Ἀνεβοκατεβάξει κυβερνήσεις κατὰ τὸ δοκοῦν σὲ «μικροψυχους» λαούς, καὶ οὐκέστι ἀριθμὸς ἐγκλημάτων «δημοκρατίας δυτικῶν τύπου». Ἀφερίμ. Διασκεδάστε μὲ ἀμπελοφιλοσοφίες!!

Τὰ Κόλυβα καὶ τὰ κουλούρια

Ὁ κ. Λ. Χατζῆς, γράφει ἀπὸ τὸ 1930 περίπου, καὶ ἔδωσε μόνον δυὸ βιβλιαράκια μέσα σὲ 36 χρόνια, τὴ «Φωτιὰ» καὶ «Τὸ Τέλος τῆς Μικρῆς Πόλης» (ἀφηγηματολαογραφικὰ σύμεικτα). Ὁ ἀντικειμενικὸς κριτῆς ποῦ βέβαια δὲ θ' ἀνήκει στοὺς διαφη-

μιστές του της «Επ. Τέχνης» μπορεί να βγάλει το συμπέρασμά του για το πόσο πηγαίος γνήσιος αὐθόρμητος και παραγωγικός στάθηκε αὐτός ὁ συγγραφέας, σ' ὅλη τὴν τρικυμισμένη πορεία τοῦ κιματόδαρτου βίου τοῦ πολυπαθού λαοῦ μας και τῶν πολυτάραχων ἐποχῶν ποὺ πέρασε. Θὰ περιμενε κανεὶς ἀπὸ τέτοιους ν' ἀξιολογήσουν και νὰ προβάλουν παντοῦ ὑπέροχα ταλέντα ποιητῶν σὰν τοῦ Κώστα Γιαννόπουλου κ.ἀ. ποὺ χάθηκαν παράκαιρα σὲ λαϊκοὺς ἀγῶνες...κι' ὄχι νὰ καθαφολογοῦν κατὰ κόφο κι αὐτοί. Ὁ κ. Δ. Χ. ἀνάγγειλε ἀπὸ τὴ Βουδαπέστη μὲ τὴ σειρά του ὅτι ἐκδίδει «Καβάφη»!! Παρακμή, ἀρώστεια, ξεμωραμός, προσωπολατρεία σὲ ἀχρηστα εἶδωλα. Παραζάλισαν τὰ τυπογραφεία μὲ τὸν Καβάφη ὅλοι.

Ἀλλ' εἶναι βέβαιο πῶς ὅσοι δὲν ἔχουν τίποτα δικό τους πιά νὰ ποῦν, ρίχνουν ἀγκυρὰ σὲ μελέτες και πολλές κι ἀχρηστες ἀνθολογίες. Ἔτσι προστέθηκε κι αὐτός κατὰ δάχτυλο φαίνεται τοῦ κ. Σαββίδη και συντροφίας, στὴν πληθώρα τῶν Καβαφολόγων τῆς μόδας... Κι ἀποκαλεῖ τὸν Καβάφη «Ἐθνικὸ κεφάλαιο». Μᾶς παραγόμεσαν ξένα κλίβια!! Δὲ νομίζουν οἱ ὀκνηροὶ κι' οἱ φιλόδοξοι ὅτι ἡ κάθε ἐποχὴ θέλει καινούργια φρέσκα κουλούρια, νὰ θρέψει τὴ σύγχρονη κείνα τῶν ἀνθρώπων:

Ὁ Νομπελιστὰς και τὰ «Σκυλιὰ»

Ὁ Νομπελιστὰς Σόλοχαφ, ἀποκάλεσε πρόσφατα σὲ κυνική του παρομοίωση τοὺς Κινέζους «σκυλιὰ» ποὺ γανγίζου ἀπὸ κοντὰ κι οἱ δικοὶ του... «ἄλογα» ποὺ προχωροῦν και τρέχουν. Εἶναι θλιβερό ὁ συγγραφέας τάχα τῶν ἀρχῶν μᾶς παγκόσμιας ἐνότητας κι ἀδερφοσύνης... νὰ ὑποβιβάζει τόσο ὕβριστικὰ ἓνα λαὸ ἐφτακοσίων ἑκατομμυρίων, αὐτοδημιούργητο, μ' ἀρχαῖο πολιτισμὸ κι ἀλματώδικη σύγχρονη πρόοδο.

Οἱ οὐρές και τὰ κεφάλια

Οἱ Γιεφτουσένκηδες, νέοι παραχαιδεμένοι ποιητὲς τοῦ λαοῦ τους, δὲν ἰδρυοκαποῦνε ἀπ' τὸ ποιητικὸ ρεσιτάλ, δὲν ἱκανοποιοῦν τὴ φιλοδοξία τους μὲ στίχους κι ἀγαθὰ. Ἐχουν και τὸ χάρισμα τῆς ἀμφιβολίας. Νὰ τὸ καμαρώνουν' ὅταν ὅμως αὐτὸ γίνεται ἐπικοδομητικὸ, μὲ σωστὰ ἐπιχειρήματα κι ἀποδείξεις. Σχολιάζουν λοιπὸν τὰ

ὀργισμένα φιντάνια μὲ δυσμένεια ἔργα και πράματα τοῦ παρελθόντος πῶς ἐπαιωναν ἀμφίβολη τροπή... Δὲ ρωτοῦν τοὺς παποῦδες τους, ἦταν εἴκολλα: Πῶς πῆραν τὸ δρόμο τῆς ἐπιτυχίας; Ποῦ ἦταν ὡς χιτὲς και δὲν ἀναδίφαιζαν νὰ φιάσουν μιὰ τρύπα στὸ νερό... μὲ τίς ὑποκειμενικὲς τους ἐπικρίσεις; Ἄλλὰ βγαίνουν οἱ οὐρές νὰ χτυποῦνε τὰ κεφάλια!!

Ὁψιμες ξιφουλκίες

Ἡ κ. Β. Λαμανάκου, ἀγγησε... ἀλλὰ τράβηξε κι αὐτὴ σὰν ἄλλη Μπουμπουλίνα τὸ φλωροκαπνισμένο μωραϊτικο σπαθί της, και ξιφούλκισε μ' ἀνάλογο πείσμα και μένος κατὰ δικαιοσύνης ξένης χώρας διαμαρτυρούμενη γιὰ τοὺς Νιάνιελ—Σινάφσκυ ποὺ γράφουν τώρα στὸν Ἰσπιο ὅτι θέλουν και πίνουν τὴν καφέ τους βαρὺ γλυκὸν ἐπαναπαυόμενοι στὶς δάφνες τῆς παγκόσμιας φήμης ποὺ ὄχι μόνο δὲν εἶχαν τὴν ἀξία νὰ γίνουν πασίγνωστοι, ἀλλ' οὔτε τόχαν ποτὲ ὀνειρευτεῖ. Δούλεψε τυφλὰ ἡ τύχη τους. Τώρα μὲ τοὺς ἄλλους προφέσορες τῆς «ἐλευθερίας» ἔρχεται τελευταία και καταϊδρωμένη και ἡ κ. Β. Λ.. Ὅλα τὰ εἶδε στὴν ὑπόθεση...ἀπ' τὴν ἀνάποδη ὅμως!!

Νταϊρέδες και χαλκάδες

Τὸ «Ἀθήνησι» τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς στὴν πρωτεύουσα, ἔδειξε τὴν ἀρτηριοσκληρωτική, τὴ μισαλόδοξη κι ἐκδικητικὴ διαγωγή του μὲ τὴν καταδίκη τῶν δέκα στελεχῶν φοιτητῶν, ποὺ ὀρθωσαν τ' ἀνάστημα γιὰ τὴν ἐλευθερία σκέψης και γνώμης και τὴ μορφωτικὴ ἀναγέννηση. Οἱ φοιτητὲς στὴν πλειονότητά τους ἐκπληρώνουν μὲ γεναιότητα τὴν ἀποστολή τους. Ἄλλὰ οἱ μουχλιασμένοι γλωσσαμύντορες μὲ τίς κοίφτες καράφλες...καταγελάστηκαν!! Τί κρίμα τὰ κατημένακια τὰ γερόντια ποὺ σφαδάζουν μὲ ἴσπερες ἀναλαμπές, κάτου ἀπὸ τ' ἀναπόφευχτα πατήματα τῆς ἐξελικτικῆς τροχιάς τῆς ἱστορίας, κι ἀπὸ τ' ἀνανεωτικὸ ρεῖμα τῆς σύγχρονης πορείας τῶν λαῶν. Ἐλεεῖστε τὸ «Ἀθήνησι» ποὺ περνάει τὴν τελευταία φάση τῆς ἐκπνοῆς του μὲ νταϊρέδες και χαλκάδες, ποὺ σὰ συντριβοῦν... δὲ θάχουν πιά θέσημῆτε τὰ μουσεῖα τῶν ἀρχαιοτήτων!!

★ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Κώστα Τσικόπουλου: «Όρθογραφία—Έκθέσεις» (Παιδαγωγικό)	Άθήνα	'66
Θανάση Κωσταβάρα: «Τὸ Ρῆγμα» (Πεζογραφήματα)	Άθήνα	'66
Θανάση Παπαθανασόπουλου: 1) «Σπονδές Ὀδύνης» (Ποιήματα)	»	'63
» 2) «Πυρόμορφον Ὅχημα»	»	'62
» 3) «Ἱστορικά καὶ Λαογραφικά τῆς Περίστας»	»	'61
Μαρίκας Μάνθου: «Οἱ Ὀπίγγες Σκίστηκαν» (Μυθιστόρημα)	»	
Κύπρου Χρυσάνθη: «Δέκα ἀντιποιήματα πάνω σὲ Ὑφαντογραφίες»	Λευκωσία	'66

Ἡ Γιαννιώτικη Μαντολινάτα τοῦ Ὁδείου Λυκείου Ἑλληνίδων ὅπως ἐμφανίστηκε στὶς ἐξετάσεις τὴν 1-6-1966

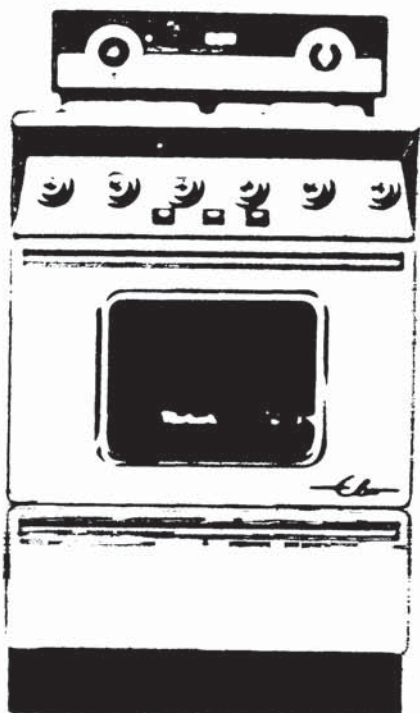
ΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΝΙΑΤΑ»

Οἱ ἡπειρώτες φοιτητὲς τῆς Ἀθήνας μ' ἐπικεφαλεῖς τοὺς κ.κ. Κουσοβίτσα, Μάκη, Γρατσιανίτη, Παπαστεφάνου, Μπουκουβάλα κ.ά. ἔδωσαν τὰ πρῶτα καὶ σπουδαῖα ἀγωνιστικά τους δείγματα καὶ στὸ στίβο τοῦ πνευματικοῦ διαφωτιστικοῦ ἀγῶνα μ' ἓνα διαλεχτῆς ὕλης περιοδικὸ «Φοιτητικά Νιάτα» ποὺ ἐξέδωσε μὲ πολλὰς οικονομικὰς δυσκολίες ὁ Πανεπιστ. Φοιτητικὸς Σύλλογος στὴν πρωτεύουσα. Ὅπως πάντα πρωτοπόρα ἢ Νεολαία, ἀγωνίζεται ψηλομέτωπα καὶ περήφανα γι' ἀνώτερα ἰδανι-

κά. Ρίξωσε βαθιὰ στὴν ψυχὴ τῆς ἡ ἀλκιμῆς τούτης νιότη τοῦ καιροῦ μας τὰ ἰδεώδη τοῦ λαοῦ. Τὸ παρὸν τὴν στράτευσε. Τὸ μέλλον θὰ τὴ δικαιώσει. Ἐμεῖς τὴ χαιρόμαστε. Προχωρεῖ, μὲ τὰ λάβαρα τοῦ δικίου ὑψωμένα. Αὐτὸ δείχνει ὅτι ἐπίασε γερὰ τὰ ἰνία στὰ χέρια τῆς γιὰ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ αὔριο. Ἡ συμβολὴ τῆς στὸν κοινὸ καὶ τίμιο ἀγῶνα, βρῖσκει πλατιὰν ἀπήχησιν. Μιὰ τέτλια, νιότη τὴν ἔχουμε στὴν καρδιά μας, μὲ τὴ διαβεβαίωση τῆς συμπαράστασός μας.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΣ

Το σμάλτο είναι ένα διαμορφωμένο γυαλί. Αυτό το ξέρουν και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι. Χρησιμοποίησαν ιζηματοποιημένο σμάλτο για να διακοσμούν τις πυραμίδες. Γίνετο το σμάλτο χρησιμοποιείται σε χιλιάδες πράγματα. Σε επενδύσεις πυροαίων και κοσμήματα, σε τσιγκούς και είδη υγιεινής, σε ασκευή και σε ηλεκτρικές συσκευές. Κανένα άλλο γυαλί δεν συνδυάζει τις ιδιότητες του σμάλτου. Αντέχει σε όλες τις διαβρώσεις, σε θερμοκρασίες μέχρι 800 βαθμών Κελσίου, σε αβόλες αλλαγές θερμοκρασίας από 0° - 800°. Ακόμα, δεν κρυσταί, καίει, μηνουδιά, καθαρίζεται εύκολα γιατί έχει τελείως λεία επιφάνεια, είναι απολύτως υγιεινό και το ιζηματο του δεν αλλάζουνταν ποτέ.

Η ELCO - ΒΑΓΙΟΝΝΗΣ προσηλεύεται την πρώτη ύλη για το σμάλτο της από την μεγαλύτερη εταιρία του κόσμου την FERRO - ENAMELS. Η σύνθεσή του ανταποκρίνεται στους αυστηρότερους διεθνείς κανονισμούς. Άλλωστε, αλλιώς, έλεγχοι θεθαίνουν την ποιότητα του σε κάθε στάδιο της επεξεργασίας του. Αυτό είναι το σμάλτο της ELCO ROBOT - της μόνης αυτόματης ελληνικής «ζώνης».

ELCO Robot

Η ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

